ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

Ғўза сувга қонсин * Далада биронта ҳам бегона ўт бўлмасин * Ҳар туп ғўзада кўплаб тўқ кўсак тўплайлик * *Пахтанинг эрта пишиб етилиши учун барча тадбирларни кўрайлик.*

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 154 (3382). | Сешанба, 9 август 1966 йил. | Баҳоси 2 тийин.

НИШОНА

Тиккага келган қуёш борлиқни қиздирарди. Далада иш қизғин. Бир картада моҳир механизатор ғўза қатор ораларини юмшатаётган бўлса, иккинчи картада миришкор деҳқон эгатларга жилдиратиб сув тараяпти.

Ғўзаларга ҳавас билан боқамиз. Ямяшил далада ранго-ранг гуллар кўзга ташланади. Кўчатларнинг уёқ-буёғини ағдариб ҳосилни чамалаб кўрамиз. Чакки эмас. Ҳозирнинг ўзида 4-5 тадан тўқ кўсак бор. Тугунчалар сон-саноқсиз. Уларнинг ҳаммаси деҳқоннинг ҳалол меҳнати эвазига юзага келган «оқ олтин» нишоналари.

— Бир-бирлари билан бел олишган мусобақадош полвонларимизга қарашли ерлар бу, — дейди ҳамроҳимиз колхоз партия ташкилотининг секретари Зулфиқор Сайдимов, — мана шу катта ариқнинг нариги томони Ҳамроқул ака бригадасига қарашли, бериги томони Мардон акаларники.

Суҳбат вақтида ҳар иккала бригада аъзолари бу йил планда белгиланган 20—22 ўрнига 25 центнердан хирмон кўтариш юзасидан мажбурият олганликларини айтилди. Бўка райони — айниқса Жамбул номли колхоз ерлари шароитида бу ёмон кўрсатгич эмас.

Биз анҳор ёқалаб бироз юрганимиздан кейин ҳар иккала бригада бошлиғи билан учрашдик. Уларнинг кўринишлари дан полвон дейишганларича бор. Баланд бўйли, михти гавдали. Уларнинг билакларидан куч ёғилиб турибди.

— Еримиз 93 гектар, — деди биз билан суҳбатда Мардон полвон Чориев, — деярли ҳамма пайкаллардаги ғўзамизни машинабоп қилиб ўстираяпмиз. Мана, ўзинглар кўриб турибсизлар, бўйига зўр берган эмас ғўзамиз. Сершох, калтабўғин қилиб ўстиришга ҳаракат қилаяпмиз.

У сўзлар экан, кенг пайкалларга меҳр билан назар ташлайди. Унинг гапига ишонса бўлади. Пайкалларда бегона ўт кўринмайди. Ҳашарот йўқ. Чеканкадан чиқарилган ғўзаларнинг ривожи бир хилда яхши.

— Ҳали қиладиган ишимиз кўп, — суҳбатга Ҳамроқул полвон Ражабов қўшилади, — август ойида ғўза парваришини кўнгилдагидек давом эттиришимиз керак. Бор ҳосилни тўла сақлаб қолиш, ҳосилга-ҳосил қўшиш учун ғўза туплари тагини пахта пишиб етилгунча юмшоқ сақлаш, ҳушёрлик билан сув тараб туриш, ўтга, ҳашаротга олдириб қўймаслик керак. Бригадамизда шу ишларга эътибор бераяпмиз.

Ҳар иккала мусобақадош бригаданинг жонкуяр деҳқонлари тўғрисида яхши гапларни эшитдик. Мардонполвон бригадасининг звено бошлиқларидан Йўлдош Аллаев, Жонон Хўжақуловлар культивацияни вақтида соз ўтказишаяпти. Ҳолбой Бегматов, Ҳусан Орзиев, Хасанота Сатторов, Усмонбобо Раҳимовлар кеча-кундуз пайкал орасида сув етаклашаяпти. Ҳамроқул полвон бригадасида бўлса, механизаторлардан Пирим Эргашев, Эргаш Азимов сингари механизаторларнинг номларини ҳурмат билан тилга олишади.

Жамбул номли колхоз бўйича бу йил етиштириладиган 1700 тонна пахтанинг 1200 тоннасини «зангори кема»лар ёрдамида териб олишга аҳд қилинган. Бунинг учун 21 та агрегат мавсумга тахт қилинмоқда. Мўл ҳосил етиштириш ва йиғим-теримни механизациялаштириш йўлида олиб борилаётган курашда мусобақадош полвонлар бригадаси аъзоларининг ҳиссалари катта.

Э. САИДКАРИМОВ.
Бўка райони.

МУСОБАҚАДОШЛАР

Абдали билан Тошпўлат Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг тажрибали, меҳнатсевар звено бошлиқларидан. Уларнинг қалби «оқ олтин» ишқи билан ёнади. Ҳар иккаласи ҳам ғўзаларга юрак меҳрини эмдириб, ундан баракали ҳосил олиш ништиёқида кенг пахтазорларда жавлон урмоқда.

Йил бошида икки мусобақадош қўл олишиб гектаридан 35—40 центнердан хирмон кўтарамиз, деб аҳдлашган эдилар. Мана, ўшандан бери ҳафталар кетидан ҳафталар, ойлар кетидан ойлар қувиб ўтди. Ерга чигит қадашдан тортиб, то шу долзарб дамларгача далаларда қайноқ меҳнат нафаси кезмоқда. Ғўза соғлом ривожлансин, илдизи бақувват томир отсин, эрта ҳосилга кирсин, деб барвақт озиқлантирилди. Чанқаб қолмасин деб белгиланган муддатларда — меёрида сув таралди. Ғўза қатор оралари доимо юмшоқ сақланди.

Шу кеча-кундузда Абдали билан Тошпўлат бошлиқ звено пахта далаларини айлансангиз дилингиз хушнуд бўлади. Машинабоп қилиб ўстирилаётган ғўзалар бир текис, калтабўғин, сершох, кўсаклари мўл.

— Ҳозирги тўпланган ҳосил билан хотиржамланиб қолиш биз учун бутунлай ёт. Нега деганда бор ҳосилни тўла сақлаб қолиш, унга яна ҳосил қўшиш учун август ойида астойдил ишламасак ютқазиб қўямиз.

Бу Абдалининг ҳам, Тошпўлатнинг ҳам дилидаги гаплар. Ҳозир пайкалларда универсаллар гуриллаб ишлаб турибди. Қатор ораларини культивация қилиш сифатли давом этмоқда. Сувчилар ҳам ўз постларида сергак туришибди. Улар деҳқончилик рисоласига тўла амал қилишиб, ҳар туп ғўзанинг талаб ва эҳтиёжини яхши ўрганган ҳолда сув тарашмоқда.

Ҳар иккала звенода ғўза парвариши қизғин давом эттирилаётганлиги билан бирга пахта йиғим-теримига ҳам ҳартарафлама пухта тайёргарлик кўриляпти. «Зангори кема»ларни мавсумга тахт қилиб қўйиш тадбирлари амалга оширилмоқда.

— Мирзачўлдаги «Андижон» совхозининг моҳир механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновнинг чақириғи бизни ҳам тўлқинлантириб юборди, — дейди ўртоқ Абдали Ёдгоров, — бизнинг звеномизда ҳам, Тошпўлат Исроиловнинг звеносида ҳам ҳар йилгидек бу йил етиштирилаётган ҳосилнинг асосий қисми машиналар ёрдамида териб олинади. Биз ҳам пахта йиғим-теримини механизациялаштириш учун олиб борилаётган курашга ўзимизнинг муносиб ҳиссамизни қўшамиз.

Суратда: шу колхознинг моҳир сувчиси ўртоқ Абдураҳмон Абдукаримов. Пастдаги суратда культивация пайти.

Қ. РОЗИҚОВ фотоси.
ЎзТАГ фотохроникаси.

ПАХТАЗОРДА

● **БЎКА.** Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ У. Сардоров бошлиқ комплекс механизациялашган звеноси аъзолари ҳосилга ҳосил қўшишни давом эттирмоқдалар. Улар 15 августгача қатор ораларига яна бир марта ишлов бериш учун курашмоқдалар.

— Биз, — дейди звено бошлиғи, — ҳар гектар ердан пландаги 22 ўрнига 35 центнердан хирмон кўтариш мажбуриятини олганмиз. Ҳалол меҳнат қилиб ўз сўзимизнинг устидан албатта чиқамиз.

А. АБДУРАҲМОНОВ.

● **ЯНГИЙЎЛ.** Свердлов номли колхознинг ўртоқ Э. Акбаров бошлиқ бригадаси аъзолари беш йилликнинг дастлабки йилини катта кўрсаткичлар билан якунлаш учун курашяптилар. Улар 121 гектар ернинг ҳар гектаридан 34 центнердан хирмон кўтариш учун қаттиқ бел боғлаганлар. Бригада аъзолари бир ёқадан бош чиқариб ишлаб август охиригача ҳар тупда қўшимча равишда бештадан тўлиқ кўсак ҳосил қилиш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилаяптилар.

Қ. СОБИРОВ.

● **БЕКОБОД.** 2-«Далварзин» совхозининг 2-бўлимида қатор ораларига ишлов бериш жадал суръатлар билан кетаяпти. Пахтакорлар ҳар туп ғўзада 10—12 тадан кўсак бўлиши учун ҳаракат қилишяпти. Мустафо Амеров, Ҳабибулло Парпиев ўртоқлар бошлиқ звеноларда ҳозирнинг ўзидаёқ ҳар туп ғўзада 6—7 тадан бўлиқ кўсак етиштирилди. Пахтакорлар суғоришни намунали йўлга қўйишиб кўсаклар сонини кўпайтиришмоқда.

Р. ЮНУСАЛИЕВ.

● **ОҚҚЎРҒОН.** Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ Р. Хунохунов бошлиқ бригадаси аъзолари қатор ораларидаги бегона ўтларнинг таг-томири билан юлиб ташламоқдалар. Айниқса бу ишда Салима Дўсмонова, Ҳавохон Юсупова, Хурсанд Ниёзова каби колхозчилар жонбозлик қилишяпти.

Қ. САЙДИНОХУНОВ.

АРХИТЕКТОР

Архитектор. Бу сўз шаҳарларимиз ва қишлоқларимизнинг кўрки, жамоли билан чамбарчас боғланган. Архитектор деганимизда бизнинг кўз олдимизда гўзал ва кўркам бинолар ва уларнинг қўли гул ижодкорлари намоён бўлади.

Бепоён мамлакатимизда улкан қурилишлар бормоқда. КПСС XXIII съезди қабул қилган беш йиллик план Директиваларида мамлакатимизда қуриладиган турар-жойлар, маданий-маиший ва коммунал-хўжалик бинолари учун жуда катта маблағлар сарфлаш кўзда тутилган.

Бинокорлар коммунизм иншоотларини тикламоқдалар. Уларнинг қўллари билан қад кўтараётган бинолар шаҳарларимизнинг кўркига кўрк, чиройига чирой қўшади.

Шаҳар ва қишлоқ қурилишларини архитекторларимизнинг лойиҳалари ва бинокорларимизнинг маҳоратисиз тасаввур этиб бўлмайди. Қадимий ёки яқинда бунёд этилган шаҳарларда, шунингдек қишлоқ жойларида қад кўтараётган бинолар совет архитектураси санъатининг ёрқин саҳифасидир.

Тошкент, Чирчиқ, Олмалиқ, Бекобод ва бошқа шаҳарларда юксак меъморчилик диди билан қурилган, ишлаш ва яшаш учун ҳамма талабларга жавоб берадиган жамоат бинолари ва турар-жойлар бунёдга келмоқда. Тошкент Чилонзори қуёшли диёримиз пойтахтининг гўзал кўркидир. Санъат саройи, Ўзбекистон КП Марказий Комитети биноси, марказий универмаг ва бошқа бир қанча замонавий бинолар ўзининг пишиқ ва кўркамлиги билан диққатга сазовор иншоотлардир.

Зилзила Тошкентимиз бошига катта кулфатлар келтирди. Лекин жонажон пойтахтимиз табиий офат — зилзилага мардонавор бардош берди. Унинг бошига ташвиш тушганда, бепоён мамлакатимизнинг ҳамма жойларидан ёрубиродарлар ёрдамга келдилар. Тошкент ўз кўркининг яна оро топиши учун бел боғлаб меҳнат қилмоқда, улкан қаддини, азамат қанотини тобора кенг ёзмоқда.

Яхши бино замона ёдгорлигидир. Яхши бинодан одам аримайди ва унинг умри узоқ бўлади. Партия ва ҳукуматимиз коммунизм кишилари учун хизмат қиладиган яхши, чидамли ва чиройли биноларнинг кўпайишига катта эътибор бермоқдалар. Шаҳар ва қишлоқларимизда кенг ҳажмда олиб борилаётган қурилишларни планлаштиришга, жойлар ни қайта қуриш ва уларнинг ташқи қиёфаси ва архитектура ансамблига, пишиқ, мустаҳкамлиги ва гўзаллигига катта эътибор бериш талаб этилади.

Биноларни мустаҳкам ва гўзал қилиб қуришда архитектор, рассом, ҳайкалтарош, лойиҳачилар ва бинокорлар зиммаларига катта вазифалар юкланади. Республикамизнинг, шу жумладан областимизнинг архитектор ва лойиҳачилари янги биноларни қуриш топшириқларини юқори сифатли бажаришга ҳаракат қилмоқдалар. Бинокорларимиз лойиҳачиларимиз билан ижодий алоқада бўлиб, бунёд этилаётган объектларнинг замона талабларига жавоб берадиган тарзда пишиқ, кўркам бўлишига алоҳида эътибор бермоқдалар.

Шаҳар ва қишлоқ қурилишларини ишлаб чиқиш, планлаштириш ва тайёрлашда бир қанча лойиҳалаш ташкилотлари самарали иш олиб бормоқдалар. Лекин лойиҳачиларнинг ҳамма ишларини эътиборга сазовор деб бўлмайди. Уларнинг ишларида ҳам айрим жиддий нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Республика Госстройи, область қурилиш ва архитектура ишлари бўлими, «Узгипрозем», «Узгипросельстрой», «Узгоспроект» ва бошқа лойиҳалаш институтлари қишлоқ қурилиши учун яхши типовой лойиҳаларни ўз вақтида тайёрлаб бермаётирлар. Бунинг натижасида бинокорлар қишлоқ қурилишларида бир қатор нуқсонларга йўл қўймоқдалар.

Ҳар бир жой, ҳар бир иншоот ўз шароитига эгадир. Юртнинг юртдан, чўлнинг водийдан фарқи бор. Ёз ойлари жуда иссиқ келадиган, табиати турли хил бўлган бизнинг диёримизда маҳаллий шароитни эътиборга олмай туриб бино қуриб бўлмайди. Архитекторлар республикамизнинг ўзига хос хусусиятларини — сейсмик, табиий, иқлимий шароити, миллий анъаналари, шунингдек республикамиз меъморчилигининг прогрессив томонларини эътиборга олишлари керак. Буларсиз пишиқ, мустаҳкам биноларни қуриб бўлмайди.

Бино қурилиши катта маблағ, ишчи ва техника кучлари сарфлашни талаб қиладиган масъулиятли ишдир. Қурилиш ишида кичкинагина бир нуқсон содир бўлса, у қурилишнинг бошқа участкаларига ҳам таъсир этиши мумкин. Янги лойиҳалар асосида қад кўтараётган биноларнинг биронтасида ҳам нуқсон бўлмаслиги керак.

Диёримизда кенг кўламда олиб борилаётган қурилишларда архитекторларимизнинг улкан ҳиссалари бор. Улар коммунистик жамият қураётган ижодкор, забардаст халқимизга муносиб бинолар барпо этиш учун ўзларининг бутун билим ва ғайратларини сарфламоқдалар, улкан қурилишларнинг моҳир саркорлари бўлмоқдалар.

Лекин халқимиз бинокорлар ва архитекторлар олдига янги-янги талаблар қўймоқда, уларни янги ижодий изланишларга ундамоқда. Ҳаётимиз тобора гўзаллашиб бормоқда, шу муносабат билан ҳаётимизнинг оромбахш бошпанаси бўлган биноларимиз ҳам ҳаётимиздан тақозо олиб, ўшандай гўзал ва ҳамма талабларга жавоб берадиган бўлсин.

Бинолар лойиҳалар асосида тикланади. Ана шу лойиҳалар ишга татбиқ этилишидан олдин ҳартомонлама пухта ўрганилиши лозим. Лойиҳалар архитекторлар союзида жамоатчилик вакиллари ҳамда мутахассисларнинг актив иштироки билан кенг муҳокама этилиши керак.

Лойиҳалар пухта бўлса, у асосда қад кўтараётган бинолар ҳам ана шундай пухта ва кўркам бўлади. Партия ва ҳукуматимиз архитекторлар ва бинокорлар олдига катта талаблар қўйиб, уларнинг самарали ва шарафли ишларига алоҳида эътибор бермоқдалар.

Коммунистик жамият қураётган совет кишилари учун гўзал, пишиқ ва замонавий бинолар барпо этиш — бинокорлар ва архитекторларимизнинг жонажон ишидир.

БРИГАДИР ҚАНИ?

Бу воқеа ўтган шанбада бўлди. Бригадир Эргаш Сотиболдиевнинг ерларини роса айландик. Пастки ва юқори зоналарида бўлдик. Ҳамма ерда жимжитлик ҳукм сурарди. Узоқда бир-икки колхозчи кўзга ташланди.

Биз сув босган, кўприклари синиб ётган кўчалардан ўтиб, бошлиқни қидирдик. Топа олмадик. Ниҳоят пайкал оралашга бошладик. Далаларда ғўза ҳар хил, паст, баланд, ҳосилли, ҳосилсиз. Бир хил кўчатлар эндигина гулга кирган. Баъзилари энди кўсак тўплаяпти. Нариги карталарга кўз югуртирамиз. Вақтида сув берилмапти. Шунинг учун ўсишдан анча орқада қолиб ғўзаларнинг гули тепасига чиқиб кетган. Бериги карталарга қўйилган сув ариқ ёқаларини ювиб, паст томонини кўллатиб қўйган. Оқава эса зовурга тушмай кўчани кўллатиб ётибди.

Бригаданинг ерлари бош тўғон ёнида. Сув етарли. Шундай бўлса ҳам бригадир 3-бригадага кетадиган сувни бўғиб олиб, ўз бригадаси ерларига оқизиб юборибди. Бизга айтиб беришларича бригадир қачон қараманг, ўзбошимчалик қилиб нормадагидан анча кўп сув олиб, ундан тўғри фойдалана билмас экан.

Бригада ерлари атрофлари ифлос, қараб бўлмайди. Ўт босиб кетган, далаларни кўздан кечирган киши бу ерда анчадан бери иш бўшашиб кетганлигини дарҳол пайқаб олади. Бу ҳақ гап. Бригада бошлиғи ғўзанинг кўкига маҳлиё бўлиб, дала ишлари билан қизиқмай қўйган.

Мана, сифат инспекторининг бизга берган маълумотлари. Унинг мағзини чақиб кўрсангиз бригадада июль ойи ичида иш қониқарсиз бўлганлигини, ҳосил тўплашга чинакамига енг шимарилмаганлигини пайқаб оласиз. Бригадир бир неча кунгача тўй ўтказиш билан банд бўлган. Мажбуриятга ярaша ҳосил тўпламай туриб, тўй-томоша кимга ярашади?

Унинг долзарб кунларда ўзининг шахсий иши билан шуғулланиб юриши жуда қимматга тушди. Аъзолар ўртасида меҳнат интизоми бўшашиб кетди. Ашир Мирзақулов, Толип Орипов, Замира Муҳамедовага ўхшаган кишилар бригадирнинг масъулиятсизлигидан фойдаланиб, дала ишларини ташлаб қўйдилар. Уларнинг сўнгги 15 кунда бори-йўғи икки кундан ишга чиққанликлари буни исботлаб турипти.

Районда, колхозда чеканка тамом бўлганига анча бўлди. Бу бригадада эса ҳали чеканка тугалланмади.

— Нега аҳвол шундай? — деб сўрадик колхозчи бир аёлдан. У бамайлихотир жавоб берди:

— Ҳали ғўзамиз ёш, меёрига етганича йўқ.

Эргаш Сотиболдиев бошлиқ бригаданинг 100 гектар ери бор. Колхоз активларининг бир йиғилишида бригада бошлиғи сўзга чиқиб, ҳар гектар ердан 30 центнердан пахта топширамиз деди. Шундан бери анча вақт ўтди. Бошлиқ яна бир неча марта сўзга чиқди. Биз асл деҳқонмиз, ваъдамизнинг устидан чиқамиз, деб кўксига уриб гапирди. Амалда эса деҳқончилик маданиятига ғайриқонуний иш тутяпти. Шунинг учун бригадада ҳар туп кўчатда ўртача икки-учтадан кўсак тўпланибди. Қўшни Вағиз Илёсов бошлиқ звенода-чи? 10—11 тага етибди. Шундан ҳам кимнинг қанчалик тер тўкиб меҳнат қилаётганини кўриш мумкин.

Фактлар ўжар бўлади. Гап билан иш бир бўлмаса рақамлар ҳар қандай кишининг камчиликларини очиб қўяқолади. Биз бу камчиликларни бригадирнинг ўзига айтмоқчи эдик. Афсуски, уни топишга муяссар бўлмадик. Эҳтимол у ҳамон тўй гаштини сураётгандир.

Агар иш шу зайлда давом этаверса август ҳам ўтган ойдагидек кўнгилсиз ўтиши, ҳосилга жиддий путур етиши ҳеч гап эмас.

М. ҒОЗИЕВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири. Чиноз, Карл Маркс номли колхоз.

ҲОСИЛГА-ҲОСИЛ ҚЎШИЛМОҚДА

Яқинда Ўрта Чирчиқ район пахтакорлари бундан буён амалга оширилиши лозим бўлган тадбирлар тўғрисида кенгашиб, маслаҳатлашиб олдилар. Улар август — мавжуд ҳосилни тўла сақлаб қолиш ва ҳосилга ҳосил қўшиш ойи, бу ойни биз ғўза парваришида зарбдор ой, деймиз. Далаларда ҳар қачонгидай бел боғлаб меҳнат қиламиз, деган шиорни ўртага ташладилар.

Шу кеча-кундузда ҳар бир пахтакор ана шу кенгашда айтилган тадбирларни тўла амалга ошириш учун курашмоқда. Қайси бир хўжаликда бўлманг моҳир механизаторларнинг, миришкор сувчиларнинг ғайрат-шижоатларини кўриб мамнун бўласиз. Ҳамманинг дилида бир мақсад: гектаридан олинадиган ҳосилни илгариги йилларга қараганда камида 2—3 центнерданга кўпайтириш.

Райондаги «Ленин йўли» колхозининг коммунист ўртоқ Ўриш Қўзибоев бошлиқ бригадаси ғўзалари бир текис ҳосил тўпламоқда. Бегона ўт кўринмайди. Эгатлар ораси юмшоқ сақланмоқда. Лозим топилган карталарга шарбат суви оқизиляпти.

Бригада бошлиғи қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Биз август ойи ичида барча майдонлардаги ғўзаларни икки марта узунасига, бир ярим марта кўндалангига культивация қилмоқчимиз, ғўза қатор ораларини шамоллатиб турамиз. Бу йил 55 гектар ернинг пахтаси машиналар ёрдамида терилади. Ҳозирдан шунга тайёргарлик кўряпмиз. Звено бошлиғи Мусақул Амиров бу йил ўз агрегати билан 100 тонна пахта териш мажбуриятини олган. У шу мақсад билан ғўзаларини машина теримига мослаб парвариш қиляпти.

М. КАРИМОВ.

Янгийўл районидаги «Интернационал» колхози пахтазорларида. Суратда: сувчи Ҳайдар Тожибоев ғўзаларнинг сув ичишини кузатмоқда.
А. Абалян фотоси.

БИЛДИРИШ

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети шаҳар Советининг депутатларига маълум қиладики, шу йил 12 август соат 16 да тўқимачилар маданият саройида шаҳар Советининг X чақириқ VIII сессияси очилади.

Сессия кун тартибига шаҳар хўжаликларида қишга тайёргарликнинг бориши ҳақидаги масала киритилади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ.

Лола Усмонова Тошкентдаги 1-босмахонанинг тажрибали ишчиларидан ҳисобланади. Нормани муттасил ортиғи билан адо этади ва фақат сифатли маҳсулот беради. Суратда: ўртоқ Л. Усмонова иш устида.

А. Тўраев фотоси.

ЁНИЛҒИ ТЕЖАЛМОҚДА

Тошкент бўлинмаси темир йўлчилари фидокорона меҳнат қилишмоқда. Халқ хўжалиги юкларини белгиланган манзилларга ўз вақтида етказиб бериш ҳамда пассажирларга транспорт хизмати кўрсатишни яхшилаш борасида янги-янги ютуқларни қўлга киритишмоқда. Ҳамма жойда материаллар, айниқса ёнилғи ва электр қувватини тежаб-тергаб сарфлашга алоҳида эътибор берилаётир.

Шу мақсадда қатор тадбирлар амалга оширилди. Барча станцияларда махсус комплект приборлар ўрнатилди. Улар электр қувватини анча тежаш имконини бераяпти. Тошкент товар, Тошкент пассажир станцияларида ўрнатилган махсус автомат-аппаратлар лампочкаларни маълум вақтда ёқиб, сўнг ўчирди. Тошкент дистанциясида кучли моторлар камқувватлилари билан алмаштирилди. Чунки кучли моторларга эҳтиёж йўқ эди. Ана шу тадбир ҳам электр қувватини анча тежашга олиб келаяпти. Бу тадбирлар электр қуввати сарфини пландагига қараганда 4,8 процент камайтириш имконини берди. Бу эса, 2 миллион 163 киловатт-соатни ташкил этади.

Ёнилғи тежашга қаратилган жуда кўп ишлар қилинди. Барча деполарда «Локомотив бригадалар» учун теплотехника бурчаклари тузилган. Уларда ёнилғини сарфлаш диаграмма ва жадваллари, уни қандай қилиб тежаш мумкинлиги ҳақидаги маслаҳатлар бор. Тошкент тепловоз депосида теплотехника конференцияси уюштирилди. Унда энг илгор машинистлардан Ю. Козенков, А. Маракаевлар ёнилғини тежашга қандай қилиб эришаётганликлари ҳақида гапириб берди. Ҳозирги вақтда барча тепловоз бригадалари ўртасида ёнилғини тежаш юзасидан конкурс давом этмоқда. У 1 октябрда якунланади. Шунга қарамай, ҳозирнинг ўзидаёқ жуда кўп ёнилғи иқтисод қилинди.

А. ПАРИМОВА.

ГАЗЕТАЛАРНИ ВАРАҚЛАГАНДА...

МАМАЖОН ДАДАЖОНОВ ИЗДОШЛАРИ

Ҳозир пахтазорларда меҳнат авжида. Ҳар туп ғўзанинг серҳосил бўлиб ўсиши учун кураш кетаяпти. Республикамизнинг донгдор пахтакори — механизатор Мамажон Дадажоновнинг чақириғига лаббай деб жавоб берган «пўлат» от суворийлари, айниқса, ғайрат кўрсатмоқдалар. Улар ҳосил тақдири ҳал қилинаётган шу кунларда культивацияни ғоят эҳтиётлик билан ўтказиб, ғўзаларни машина теримига мослаб ўстирмоқдалар. Район газеталари саҳифаларини варақлар экансиз, уларда механизаторларнинг жасоратини акс эттирувчи мақолалар тез-тез босилиб турилаётганлигини кўриб хурсанд бўласиз. Матбуот Мамажон Дадажонов ҳаракатини ёритишга катта эътибор бермоқда.

«Бу йил,—дейди Ўрта Чирчиқ районидаги Карл Маркс номли колхоз комплекс механизациялашган звеносининг бошлиғи И. Ҳайитбоев,—56 гектар ердаги ҳосилнинг асосий қисмини машинада териб оламиз. Ўтган йили ўзим машинада 70 тонна пахта терган эдим. Ҳамкасбимиз Мамажон Дадажоновнинг «Механизатор, жасорат кўрсат!» деб қилган Мурожаатига жавобан камида 100 тонна пахта теришга аҳд қилдим. Ҳозир звеномизда ғўза парвариши соҳасидаги ҳар бир тадбир ана шу мақсадга яраша олиб борилмоқда». Бу мақола «Ҳосилдорликни тўрт центнерга оширамиз» сарлавҳаси билан «Машъал» газетасида босилиб чиқди.

Янгийўлдаги Назарали Ниёзов номли колхознинг комплекс механизациялашган звено бошлиғи А. Кирсадоқов ҳам Мамажон Дадажонов чақириғига жавобан пахта далаларида тер тўкиб меҳнат қилмоқда. Ҳар гектардан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун бел боғлаган бу звенонинг ишлари билан танишмоқчи бўлсангиз «Янги йўл» газетасида босилган «Биз ҳам жасорат кўрсатамиз» сарлавҳали мақолани ўқиб чиқишингиз мумкин.

«Мўл ҳосил учун» (Оққўрғон), «Суръат», («Юқори Чирчиқ) газеталари ҳам Мамажон Дадажонов издошларининг шу кунлардаги ишларига бағишланган мақолаларни, зарисовка ва хабарларни ўз саҳифаларида мунтазам ёритиб бормоқда.

Дадажонов изидан бориб, катта ишларга қўл урган, лекин кейинги кунларда суръатни бўшаштириб юборган баъзи бир механизатор, звено бошлиқлари ҳам йўқ эмас. Улар ҳозирги пайтда ғўзанинг кўкига, ундаги 5—6 кўсакка ишониб, парваришни тўхтатиб қўйганлар. Газеталар ана шундай пахтакорлар ҳақида танқидий мақолаларни бериб боришни ҳам унутмаслиги керак.

СОЦИАЛИЗМ — ҚУДРАТЛИ КУЧ

КПСС XXIII съездида қилинган Ҳисобот докладида жаҳон социализм системаси ўтган йиллар мобайнида анча мустаҳкамланганлиги, унинг халқаро обрўси кўтарилганлиги, инсоният тақдирига таъсири ортганлиги мамнуният билан қайд қилиб ўтилди.

Социализм жаҳон системасига айланганлиги, бу системанинг вужудга келиши жамият тараққиёти коммунизм томон олға одим отиб боришининг қонуний жараёнидир. Ленин ҳаётлиги давридаёқ Совет республикаси халқлари билан революцион қайта қуриш йўлига ўтиб олган бошқа халқлар ўртасидаги чинакам қардошлик ва тамоман янгича муносабатларга асос солинди. Венгрияда 1919 йилда Совет республикаси эълон қилиниши, Монголияда 1921 йилда Халқ республикаси вужудга келиши биланоқ Совет Россияси улар билан алоқа ўрнатди ҳамда қардошларча ёрдам кўрсатиш учун қўлидан келган ҳамма чораларни кўрди.

Шундай қилиб, Совет ҳокимиятининг биринчи йилларидаёқ Ленин раҳбарлигида халқаро муносабатларнинг социалистик типига замин қўйилди.

Жаҳон социалистик системаси иккинчи жаҳон урушидан сўнг Совет Иттифоқининг фашизм устидан тарихий ғалабаси оқибатида Европа, Осиё ва Африкадаги халқларнинг миллий-озодлик ҳаракати, жаҳон халқаро революцион ҳаракатининг юксалиши, социалистик революциянинг ривожланиши натижасида вужудга келди. Шу билан бирга давлатлар ўртасида ўзаро социалистик муносабатлар ҳам вужудга келиб, улар такомиллаша бордики, ҳозирги вақтда бу муносабатлар жаҳон тарихий жараёнининг энг муҳим факторн бўлиб қолди. Шундай қилиб, ҳозирги шароитда социалистик давлатлар ўртасидаги ўзаро муносабатлар буюк ленинча принципларнинг ривожланиши ва амалга оширилишидан иборат қонуний самарадир.

КПСС XXIII съезди қарорларида таъкидланганидек, социализм мамлакатлари ўртасидаги муносабатлар сиёсий, иқтисодий ва ҳарбий ҳамкорлик соҳасида янада ривожланди. Сиёсий ҳамкорлик соҳасида коммунистик ва ишчи партиялар ўртасидаги муносабатлар марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализм негизида тараққий қилди. СССРнинг бошқа социалистик давлатлар билан муносабатларини ривожлантиришда дўстлик, ҳамкорлик, ўзаро ёрдам тўғрисида тузилган битимлар катта роль ўйнаяпти. Социалистик давлатлар ўзаро келишиб олиб, мунтазам равишда иқтисодий масалалар бўйича учрашувлар ўтказиб турибдилар.

КПСС билан қардош социализм мамлакатларининг партиялари ўртасидаги муносабатлар кейинги йилларда янада бойиб, мустаҳкамланиб борди. Улар такомиллашди. Ва янада яқин бўлиб қолди. Социализм мамлакатлари марксча-ленинча партиялар раҳбарларининг ўзаро консультация ва учрашувлари ўтказиб турилипти. КПСС Марказий Комитетининг октябрь (1964 йил) Пленумидан сўнг ўтган бир ярим йил ичида КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолари ва Марказий Комитет секретарлари қарийб барча социалистик давлатларнинг коммунистик ва ишчи партиялари раҳбарлари билан бир неча марта учрашдилар. Бундай дўстона учрашувлар, суҳбатлар ва фикр алмашиш социализм ва коммунизм қурилиши, халқаро сиёсат масалаларини муваффақиятли ишлаб чиқиш имкониятини бермоқда.

Кейинги йилларда социализм мамлакатлари ўртасидаги муносабатлар иқтисодий ҳамкорлик борасида ҳам муваффақиятли ривожланди. Бунда СССРнинг социалистик мамлакатлар билан дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида тузган шартномалари катта роль ўйнамоқда.

В. И. Ленин ўзининг «Миллий ва мустамлака масалалари бўйича тезисларнинг бошланғич нусхаси» деб аталган асарида капитализм давридаёқ бир бутун ягона жаҳон хўжалигини тузишга бўлган тенденция ҳаракат қилади, капитализм йўқолиши билан бу тенденция ниҳоясига етказилади ҳамда бутун дунёнинг ғалаба қозонган меҳнаткашлари хўжаликни умумий план бўйича юритадиган бўладилар, деб ёзган эди. Лениннинг ана шу башорати энди амалга ошмоқда, яъни келажакда жаҳон коммунистик хўжалигини, ягона планга бўйсунадиган хўжаликни яратиш тенденцияси ривожланиб боряпти. Бу тенденция социалистик мамлакатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларда турли хил формаларда намоён бўлмоқда.

Жаҳон социалистик системаси ҳозирги вақтда катта иқтисодий куч-қудратга эга. Агар иккинчи жаҳон урушидан илгари жаҳон саноат ишлаб чиқаришида социалистик мамлакатлар салмоғи қарийб 0,1 процентни ташкил этган бўлса, ҳозирги вақтда бу рақам тахминан 38 процентни ташкил қилиб турибди.

Социалистик ишлаб чиқаришнинг ўртача ўсиш суръатлари капиталистик дунёдаги суръатлардан анча юқоридир. Кейинги 25 йил ичида социалистик мамлакатлар саноатининг ўсиш суръатлари капиталистик мамлакатлардаги суръатлардан тахминан уч баравар юқори бўлди. 1961-1965 йилларда социализм мамлакатларида саноат ишлаб чиқариши 43 процент ўсган бўлса, капиталистик мамлакатларда бундай ўсиш 34 процентни ташкил этди, холос.

Социалистик мамлакатларнинг ташқи савдо алоқалари ҳам анча ривожланди, товароборот кенгайди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида товароборот 1961—1965 йилларда 5,6 миллиард сўмдан 8,5 миллиард сўмга кўпайди.

Жаҳон социалистик системаси бозорида савдо асосан узоқ муддатли битимлар негизида амалга ошириладики, бундай битимлар ҳар бир мамлакатнинг хомашё, материал, асбоб-ускуна, машина ва иқтисодий ривожланиш учун зарур бўлган бошқа товарлар билан таъминланишини гарантиялаб беради. Мазкур система иқтисодий тараққиётнинг равнақ топиши учун зарур барча ресурсларга эга бўлиб, ҳар бир социалистик давлат ўз хўжалиги учун лозим товарларни сотиб олади, ҳамда бошқа мамлакатларга керакли товарларни экспорт қилади.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг ташқи савдосида СССР энг кўп салмоқни эгаллайди. Совет Иттифоқининг салмоғи Болгария товар оборотида 52 процентни, ГДР да — 43, Руминияда, 40,1, Чехословакияда — 34, Венгрияда — 29,7, Польшада 30 процентни ташкил қилади. СССР уларга, машина, станок асбоб-ускуна, хомашё ва бошқа товарлар етказиб беради ҳамда турли хил саноат ва озиқ-овқат маҳсулотларини импорт қилади.

Бу давлатлар ўртасида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялаш, илмий-техника ва маданий алоқалар ўзаро фойдали шартлар негизида ривожланиб бораяпти. Бундай ҳамкорлик соҳасида корхоналарни биргаликда қуриш катта аҳамият касб этмоқдаки, ҳар бир давлат шу йўл билан ўз ишлаб чиқариш, энергия қувватлари ва табиий ресурсларидан энг самарали фойдаланиш имкониятига эга бўлади. СССР, Польша, ГДР, Чехословакия, Венгрия кучлари билан қурилаётган «Дружба» нефть қувури орқали Волга нефти қардош мамлакатлар нефть корхоналарига етказиб берилади. Руминияда эса қардошлар ҳамкорлигида улкан целлюлоза корхонаси қуриляпти. Энергия қувватларидан тўла фойдаланиш мақсадида энергия системаларини ҳал қилиш, Дунай дарёсида навигация шароитини яхшилаш борасидаги ишлар, Дунай ҳавзасидаги қудратли энергия ресурсларидан биргаликда фойдаланиш планлари ҳам диққатга сазовор.

Монголия Халқ Республикасининг ривожланиши ҳар бир тараққий қилмаган мамлакат социалистик мамлакатлар ёрдамида феодализмдан капитализмни четлаб ўтиб социализмга ўтиши мумкинлигини исботлаб турибди.

Куба Республикасига ҳам катта ёрдам беriляпти. СССР бу мамлакатга катта миқдорда кредит берди. Бунинг ҳисобидан Кубада электр станциялар, нефть қайта ишловчи завод, металлургия комбинати ҳамда бошқа корхоналар қад кўтарди. Социализм мамлакатларига барча Совет республикалари, жумладан, Ўзбекистон ҳам катта ёрдам кўрсатяпти. Ўзбек пахтаси барча ҳамдўстлик давлатларига экспорт қилинади. Шунингдек Ўзбекистонда ишланган тўқимачилик машиналари, пўлат, прокат, экскаватор ва бошқа жуда кўп товарлар ҳам экспорт қилиняпти.

КПСС Марказий Комитетининг XXIII съездга қилган ҳисоботида жаҳон социалистик системаси мамлакатлари ўртасидаги ҳарбий ҳамкорлик ҳақида ҳам гапирилди. АҚШ бошчилигидаги империалистик ҳарбий кучларнинг агрессив ҳаракатлари кучайган шароитда Варшава Шартномаси Қуролли Кучларини янада мустаҳкамлаш лозимлиги съездда кўрсатиб ўтилди.

Ҳисобот докладида айтилганидек ҳамкорлик ва бирдамлик — социалистик система кучининг асосий манбаларидан биридир. Бу ҳамкорликни ривожлантириш ва чуқурлаштириш ҳар бир айрим мамлакатнинг ва умуман бутун жаҳон социалистик системасининг туб манфаатларига мос бўлиб тушмоқда, империализмга қарши курашда сафларимизни жипслаштиришга ёрдам бермоқда».

Шунингдек, КПСС XXIII съезди ҳужжатларида социалистик системанинг социал-иқтисодий ва идеологик умумийлиги ва улар сиёсий мақсадларининг бирлиги, бу мамлакатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг халқаро муносабатларнинг янги типи сифатидаги моҳияти очиб берилган халқаро социалистик меҳнат тақсимоти масалалари ишлаб чиқилган.

Жаҳон социалистик системаси — пролетар бирдамлигининг мустаҳкам иплари билан боғланган озод, суверен халқларнинг социал сиёсий ва иқтисодий ҳамдўстлигидир. У халқаро революцион ҳаракатга қудратли таъсир кўрсатаётган интернационал кучга айланди. Социализм инсоният тарихий тараққиёти ҳозирги босқичининг асосий мазмуни, асосий йўналиши, ва асосий хусусиятларини белгилаб бермоқда.

В. БАГДАСАРОВ,
тарих фанлари кандидати.

КПССНИНГ КЎП ТОМЛИ ТАРИХИ

КПСС Марказий Комитетининг қарорига биноан, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институти тайёрлаган олти томли «Совет Иттифоқи Коммунистик партияси тарихи»нинг иккинчи томини сиёсий адабиёт нашриёти босиб чиқарди.

Бу том большевистик партиянинг чоризмни ағдариб ташлаш учун олиб борган кураши (1904—1917 йил февраль) тарихига бағишланган. В. И. Ленин таърифи билан айтганда, шу даврда большевизм тажрибасининг бойлиги жиҳатидан жаҳонда мисли бўлмаган амалий тарихни рўёбга чиқарди.

Партиянинг чоризмни ағдариб ташлаш учун олиб борган ғоявий-сиёсий кураши бу тарихнинг иккинчи томида мамлакатда рўй берган социал-иқтисодий жараёнлар билан, ижтимоий ривожланишнинг у ёки бу босқичида турли синфларнинг хатти—ҳаракати ва позициялари билан, шунингдек жаҳон ишчилар ҳаракатининг тарихи билан чамбарчас боғлаб кўрсатиб берилган. Китобда КПССнинг илҳомчиси ва йўлбошчиси, гениал мутафаккир ва назариётчи, буюк пролетар революционери бўлган В. И. Лениннинг фаолияти ёритилади, марксизм таълимотига В. И. Ленин қўшган янгиликлар кўрсатиб берилади. Босилиб чиққан бу томда кўпгина партия ташкилотларининг ва партия сафидаги актив аъзоларнинг, аввало, Россиянинг қаҳрамон ишчилар синфи сафларидан етишиб чиққан пролетар большевикларнинг фаолияти кўрсатиб берилган. Партиянинг омма орасида олиб борган сиёсий ва ташкилотчилик ишининг характеристикасига, шунингдек революцион подпольенинг оғир шароитида партия қурилиши масалаларига катта эътибор берилган.

Авторлар коллективи съездлар, конференциялар, Марказий Комитет пленумларининг қарорларидан ва партиянинг бошқа ҳужжатларидан, илгари эълон қилинмаган жуда кўп архив материалларидан, шунингдек айрим проблемаларга доир монографик тадқиқотлардан, вақтли матбуотдан ва айрим арбобларнинг эълон қилинган хотираларидан, социал-демократик ҳаракат қатнашчиларининг, большевистик партия арбобларининг асарларидан кенг фойдаланганлар.

Бу китобни Ленинграддаги А. М. Горький номидаги «Печатний Двор» 1-босмахонаси коллективи босиб берди. Китобда суратлар ҳам кўп.

КПСС Тарихининг иккинчи томи тарих, фалсафа, сиёсий иқтисод соҳасида ишлаб келаётган олимлар тадқиқотининг натижаси бўлди. Иккинчи том редакцияси составида қуйидагилар бор: Б. Н. Пономарев (раҳбар), Л. А. Слепов (раҳбар ўринбосари), А. С. Вишняков, В. А. Карпинский, Ф. Д. Кретов, И. И. Минц, С Л. Титаренко, А. В. Шапкарин, С. С. Шаумян.

(ТАСС).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„ТОШКЕНТ УСТИДАГИ КАБУТАРЛАР“

Шундай сарлавҳа билан газетамизнинг шу йил 6 июль сонида босилган мақолани ўқигандирсиз. Мақола автори шоир Шукрулло табиий офат тошкентликларга катта зарар етказгани, халқимиз бу офатдан умидсизланмай, қардош республикалар ёрдамида янги Тошкентни бунёд этиш учун жонбозлик кўрсатиб ишлаётганликлари ҳақида ҳаяжон билан ҳикоя қилади. Ниҳоят у, айрим ташкилотларнинг ўз ишларини ҳозирги даврга мосламаганликлари, айниқса Чилонзор район страхование бўлими ходимлари давлат томонидан ажратилган маблағни зилзиладан зарар кўрганларга тарқатишда қўполлик қилиб, меҳнаткашларнинг ташкилотма-ташкилот югиртираётганликларини танқид қилган.

Чилонзор район ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Г. Рафиқов шу мақола юзасидан қуйидагиларни хабар қилди:

«Мақола зилзила оқибатларини тугатиш комиссияси аъзолари, район ижроия комитетининг бўлим мудирлари, штаб бошлиқлари, страхование бўлими хизматчилари, БТИ вакиллари иштирокида ижроия комитет йиғилишида атрофлича муҳокама қилинди. Мақолада кўрсатилган танқидий фикрлар ўринли деб топилди. Зилзиладан зарар кўрган аҳолига госстрах бўйича бериладиган маблағ билан боғлиқ бўлган ҳужжатларни расмийлаштиришни бир қадар енгиллаштиришга қарор қилинди.

Страхование бўлимининг ҳақ тўлаш бўйича бош инспектори ўртоқ Ю. П. Кучкаревнинг меҳнаткашларга қўпол муомилада бўлгани кўрсатиб ўтилди».

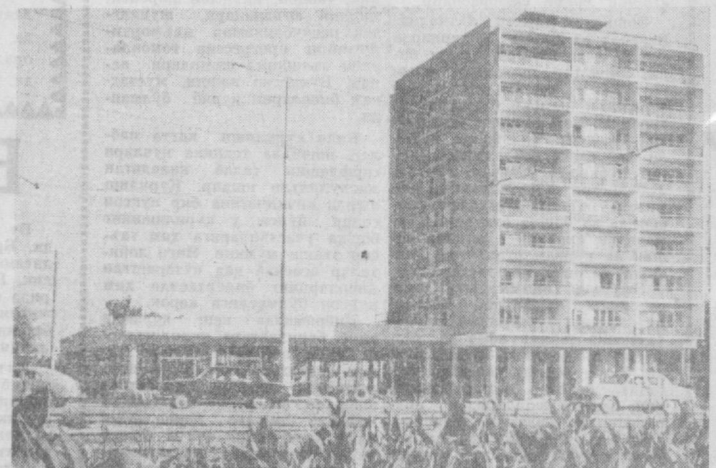

Бу 9 қаватли кўркам бино республикамиз пойтахтининг Сапёрная майдонида қад кўтарди. Яқинда бу бинода ўнлаб тошкентлик оналар уй тўйлари ўтказишади. Тезюрар лифт улар хизматида бўлади. Хоналарда кондиционерлар ишлаб туради.

А. Горокрик фотоси, ЎзТАГ.

ГАЗЕТА СИГНАЛИДАН КЕЙИН

«Бир ошхонадаги ҳангомалар» сарлавҳали материал «Редакция почтасидан» рубрикаси остида газетамизнинг 23 июль сонида босилган эди. Унда Фрунзе районидаги Киров номли маданият ва истироҳат боғи ёнида жойлашган 5-сонли ошхонада овқатларнинг сифатсиз тайёрланаётганлиги, хўрандаларга қўпол муомалада бўлиш, кишилар ҳақига хиёнат қилиш каби фактлар келтирилган. Шунингдек, шу ошхонага қарашли буфет ва чойхонада йўл қўйилаётган бир қатор камчиликлар ҳам рўй-рост кўрсатиб ўтилган эди.

Фрунзе район ошхоналар трестининг директори ўртоқ Р. Мирзаев шу мақола юзасидан редакцияга қуйидагиларни хабар қилди:

Газета сигнали 5-сонли ошхона коллективи ўртасида кенг муҳокама қилинди. Материалда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Йўл қўйилган камчиликларнинг олдини олиш ва ошхона хизматини яхши йўлга қўйиш юзасидан бир қатор тадбирлар белгиланди. Шунингдек, чойхона ремонт қилинди, атрофи тахта девор билан чиройли қилиб ўралди. Янги чойнак-пиёлалар олинди.

Ошхонада таом тайёрлашда сифатига етарли эътибор бермагани учун ошпаз М. Н. Пановага, хўрандалар ҳақига хиёнат қилгани учун буфетчи М. А. Данилянларга Фрунзе район ошхоналар тресги ва давлат инспекцияси бошқармасининг қарори билан қаттиқ виговор эълон қилинди.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

ИНСОНГА ҒАМХЎРЛИК

Янгийўлдаги Ленин номли колхоз социал-таъминот Советининг тажрибасидан

● ● ●

Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз аъзолари партия ташкилотининг секретари ўртоқ Б. Холмирзаевни социал-таъминот Совети раиси қилиб сайлаб, унга катта ишонч билдирган эдилар. Колхозчиларнинг ишончи оқланмоқда. Ўртоқ Холмирзаев ишни яхши бошқариб келаётир.

Колхоз социал-таъминот Совети ҳар ойда 3—4 марта мажлис ўтказиб туради. барча ишларни кетма-кет ҳал қилиб келмоқда. Бу хўжаликда пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлган биронта ҳам колхоз аъзоси пенсиясиз қолган эмас. Ҳозир 924 киши қарилик, инвалидлик ва боқувчисини йўқотганлиги учун пенсия олмоқда. 5 ва ундан кўп бола туғиб тарбиялаб ўстирган 50 колхозчи аёлга 55 ёшга кирганда имтиёзли қарилик пенсияси тайинланди.

Колхознинг 11 кишидан иборат социал таъминот Совети колхоз аъзоларига бериладиган пенсия ва нафақалар тўғрисидаги Қонун чиқиши биланоқ пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлган колхозчиларнинг рўйхатини тузиб чиқди ҳамда уларнинг зарур бўлган ҳужжатларини дарҳол расмийлаштириб, пенсия тайинлаш учун район социал-таъминот бўлимига ўз вақтида тақдим этди.

Хўжаликда пенсия ва нафақалар тайин этиш учун зарур ҳужжатларни расмийлаштириш вазифаси ўртоқ Ф. Хусанбоевга топширилган. Ўртоқ Хусанбоев колхозда кадрлар бўйича инспектор бўлиб ишлайди. У ҳар бир масалани синчиклаб ўрганиб, сўнг ҳал қилишга одатланган. Колхозчилар социал таъминотини яхшилаш борасида унинг хизмати катта. Правление ҳам, колхозчилар ҳам унинг ишидан мамнундирлар.

Социал-таъминот Советининг аъзоси ўртоқ Хусанбоевнинг қўлида пенсия ва нафақа масалаларига оид ҳамма маълумотлар бор. Колхоз аъзоларига пенсия ёки нафақа тайинлаш, тўлаш тартиби тўғрисида келиб тушадиган ҳар қандай янгиликларни у тезда ўрганиб чиқади ва совет аъзолари иштирокида муҳокама қилади.

Ўртоқ Хусанбоев бирон колхозчини пенсия олишга тақдим қилиш лозим бўлганда аввало у одамнинг кейинги 15 йил мобайнида олиб келган даромадини кўздан кечириб чиқади. Шундан қаторасига келадиган бир беш йилдаги иш ҳақи кўпрок бўлса, шу йилларнинг даромадини справкага киритади. Колхозчиларнинг архив ҳужжатлари сақланмаган йиллардаги иш стажларини гувоҳларни сўраш йўли билан исботлаб, социал-таъминот Советига ёрдам беради.

Зарур бўлган ҳолларда у колхоз правлениеси ва социал таъминот Совети пенсия тайинлаши учун керакли ҳужжатларни бошқа колхозлардан, архив органларидан, давлат корхоналари ва ташкилотларидан талаб қилиб олиш чораларини кўради ва бу ҳужжатларни ундириб олишда колхоз аъзоларига катта ёрдам беради. Кишиларнинг ёши ва истиқомат қилиш жойи тўғрисидаги ҳужжатларни меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ Советларининг ижроия комитетларидан, туғилганлик ёки вафот этганлик тўғрисидаги ҳужжатларни эса қишлоқ Советларининг ижроия комитетлари ва ЗАГС органларидан талаб қилиб олади. Шундан кейин ҳужжатларни колхоз правлениеси ва социал-таъминот советига кўриб чиқиш учун тақдим қилади. Ҳужжатлар кўриб чиқилгач, правление ва совет тақдимномани расмийлаштиради. Тақдимнома барча ҳужжатлар билан биргаликда район социал-таъминот бўлими инспекторига топширилади.

Ўртоқ Хусанбоев колхоз аъзоларига пенсия ва нафақа тайин этилганлиги тўғрисида район социал-таъминот бўлимидан маълумот олгач, бу тўғрида дарҳол пенсионерларга ва нафақа эгаларига маълум қилади. Ким, қайси вақтдан ва қанча миқдорда пенсия ёки нафақа олишини айтади.

Социал-таъминот совети колхозчи аёлларга ҳомиладорлик ва туғиш отпускалари учун бериладиган меҳнатга лаёқатсизлик варақаларининг медицина ходимлари томонидан ўз вақтида ва тўғри ёзиб берилишини колхоз хотин-қизлар совети вакиллари билан ҳамкорликда назорат қилиб боради.

Врач-меҳнат экспертиза комиссияси берган тавсияга мувофиқ инвалидларга тўғри келадиган иш топиб бериш масаласи билан ҳам совет аъзолари мунтазам шуғулланиб турадилар. Ҳозир Совет 1967 йилда пенсия ёшига кирадиган колхозчиларнинг рўйхатини тузиш билан машғул.

Колхоз 1965 йилда колхозчилар социал-таъминотининг марказлаштирилган иттифоқ фондига 58 минг 644 сўм пул ўтказди. Ўша йили колхоз аъзоларига 148495 сўмлик пенсия ва нафақа тўланди. Маблағнинг етишмаган қисми давлат ҳисобидан қопланди. Қонунда ҳам шундай кўрсатилган. Бу йил колхоз иттифоқ фондига 82382 сўм ўтказиши керак. Айтиб ўтиш лозим, ўтган ярим йил мобайнидаёқ колхозда пенсия ва нафақалар тўлашга 98682 сўм пул сарфланди. Демак, колхозчилар ўз ҳуқуқларидан тўла фойдаланмоқдалар.

Колхоз ишлаб чиқаришида катта роль ўйнаган, бўз ерларни ўзлаштириб, обод ва ҳосилдор қилган Одил ота Рихсибоев, пилорама ишчиси Йўлдош ота Пўлатов, сувчилардан Сухан ота ва Раҳим ота Иброҳимовлар, Ўтабой ота Рихсибоев ва моҳир пиллачи Халчабуви Мухамедовалар пенсия олиб, қарилик гаштини суриш билан бирга хўжалик ҳаётида ҳам актив қатнашмоқдалар.

Шуни эслатиб ўтиш ўринлики, агар колхоз пенсиясини олиб келаётган киши колхоз ва совхоздан кетиб қолса ва давлат ташкилотларидан бирида ишлай бошласа, у колхоз пенсиясидан маҳрум қилинади. Колхозчилар социал-таъминоти марказлаштирилган иттифоқ фондидан пенсия олиб турувчи кишилар фақат колхозда, совхозда ва қишлоқ хўжалик корхоналарида ишлаб турган тақдирдагина уларнинг пенсиялари иш ҳақи қанча бўлишидан қатъий назар тўла миқдорда тўлаб турилади. Ана шуларнинг ҳаммасини колхозчилар оммасига хабардор қилиб туриш учун кенг тушунтириш ишлари олиб борилиши керак.

Ленин номли колхоз социал-таъминот советининг иш тажрибаларини бошқа хўжаликларда кенг ёйса арзийди.

А. АВАЗМАТОВ,
Ўзбекистон ССР социал-таъминот министрлиги колхозчилар пенсия таъминоти бўлими мудирининг ўринбосари.

Янги Тошкентни бунёд этамиз

МАМЛА-
КАТ —
ТОШ-
КЕНТГА

Мамлакатимизнинг барча республикаларидан келган бинокорлар Тошкентни қайта тиклаш ишида қатнашиб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Суратларда: (Юқоридан пастга): Озарбайжон қурилиш-монтаж поездининг мастери Александра Шейкина бинокорларни барча қурилиш материаллари билан ўз вақтида ва тез таъминлаб, уларнинг унумли ишлашига ёрдам бермоқда. Қозоғистонлик пайвандчи Николай Чубучний Чилонзор массивида янги уй-жойлар бунёд этишда самарали меҳнат қилмоқда (ўртада). Озарбайжон қурилиш-монтаж поезди ишчилари ҳам Чилонзорда янги уйлар қуришмоқда. Бу ишда айниқса Борис Багиров раҳбарлигидаги бригада аъзолари бошқаларга ўрнак бўлишмоқда. Бригада раҳбари Борис Багировни кўриб турибсиз (пастда).

А. Ходаков ва Р. Шамсиддинов фотолари. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚАЛБ АМРИ БИЛАН

ЗИЛЗИЛА жонажон пойтахтимизга катта зарар келтирди. Бутун мамлакат унинг оқибатларини бартараф этишга отланди. Ана шундай бир вақтда бу умумхалқ ишидан четда қолиш мумкинмиди, ахир Албатта, йўқ. Биз ҳам бу ишга оз бўлсада ҳисса қўшишга аҳд қилдик. Бошпанасиз қолган оилаларга ётоғимизни бўшатиб бердик. Шаҳримизнинг барча студентларига қарата мурожаат қабул қилиб, уларни зилзила оқибатларини тугатишда иштирок этишга чақирдик. Чақириғимизга ўн минглаб студентлар лаббай деб жавоб беришди.

Факультетимиз студентлари Тошкент қурилишларида бинокорлар билан ёнма-ён туриб меҳнат қилишмоқда. 7-қурилиш бошқармаси коллективига қўшилиб, қатор объектлар жумладан канализация тармоқлари қураяпмиз. Бу ишда студентлардан Қ. Турсунов, Қ. Қўзиев, С. Бекмуродов ва бошқа ўнлаб ёшлар жонбозлик кўрсатишаяпти Нормани ортиғи билан бажаришмоқда. Тошкентни қайта тиклаш, уни янада гўзал ва кўркам қилишга тинмай кўмаклашамиз.

Н. САФАРОВ,
Тошкентдаги Низомий номли Давлат Педагогика институти тарих-филология факультети студенти.

ҲОЛИС ЁРДАМИМИЗ

ЗИЛЗИЛА оқибатида Тошкент аҳолиси бошига оғир кулфат тушганлигини эшитгач, дарҳол ҳамкасбларимизга қандай ёрдам бериш тўғрисида ўйлаб қолдик. Бутун мамлакат пойтахтимизга ёрдамга келди. Турли-туман материаллар оқими беқиёс ортди.

Мана биз Тошкентда тепловозчилар ҳузурига келдик. Шуни айтиш керакки, Тошкент темирйўлчилари бутун мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан бу ерга келаётган юклар оқими бениҳоя кўпайганлигига қарамай, ўз вазифаларини яхши адо этаётганларининг шоҳиди бўлдик. Бироқ, машинистларнинг камчиллик қилиб қолаётганлиги сезилиб турарди. Биргина бизнинг Жануб темир йўлидан шундай касб эгаларидан 20 киши келди.

Биз дарҳол енг шимариб ишга киришиб кетдик. Москва, Ленинград, Октябрь темир йўллари тепловоз деполаридан келган машинистлар билан бирга тошкентлик ҳамкасбларимизга ёрдам бериш учун бор билим ва тажрибамизни ишга соляпмиз. Ўлкангизнинг иссиқ ҳароратига ўрганиб ҳам олдик.

Айниқса, тажрибали тепловоз машинистларидан И. Тимошенко, М. Придворов, В. Шамов кабиларнинг оғир юкли тепловозларни бошқаришдаги маҳоратлари бу ишда қўл келмоқда. Биз, Жануб темир йўли машинистлари ҳам улардан орқада қолмоқчи эмасмиз. Тошкент атрофидаги темир йўл профилларини дарҳол ўрганиб, эндиликда юк ортилган поездларни дадил бошқараверамиз.

Тошкент учун керакли турли-туман қурилиш ва бошқа халқ хўжалик юкларини ўз вақтида белгиланган манзилга элтиб беришга астойдил интиламиз.

Е. М. СВИНОБОЙ,
В. А. НОВИКОВ,
Жануб темир йўлининг тепловоз машинистлари.

ОИЛАЛАР ҚУВОНЧИ

Зилзила оқибатида бошпанасиз қолган аҳолини тезроқ уй-жой билан таъминлаш йўлида фидокорона меҳнат қилаётган, тиниб-тинчимаётган бинокорларимиз қурилиш ишларини жуда жадаллаштириб юборишди. Шу мақсадда улар барча резервларни ишга солишаяпти. Ўзаро социалистик мусобақа эса кундан-кунга авж олмоқда.

Бу яхши самаралар бераяпти. Шаҳарнинг барча массивларида уйлар кетидан уйлар фойдаланишга топширилаяпти. 153-қурилиш тресты бинокорлари ҳам ҳиммат камарини боғлашди. Натижада хашаматли уй-жойлар бирин-кетин қад кўтармоқда. Куни кеча улар Чилонзор массивининг 5-Б кварталида барча қулайликларга эга бўлган иккита кўп қаватли уйни қуриб битказдилар. Унинг барча квартираларида истиқомат қилувчилар учун яхши шароитлар яратиб берилган. Бу биноларга зилзиладан зарар кўрган 192 ишчи ва хизматчи оиласи кўчиб кирди ва ҳовли тўйлари ўтказди. Улар тез ва соз ишлаб бу уйларни муддатидан илгари фойдаланишга топширган бинокорлар ҳимматидан бениҳоя мамнун бўлишди.

Х. СОДИҚОВ.

РЕССОРЛИ УЙЛАР

ҲИСОБЛАРГА кўра, планетамизда йилига 300 минг мартадан кўпроқ ер қимирлаб туради. Қаттиқ ер қимирлашлар сони нисбатан оз бўлса-да, ҳар ҳолда асримиз бошидан буёнги даврда ҳар йили ўрта ҳисоб билан 15 минг киши шу офат туфайли ҳалок бўлади. Кўрилган зарар эса, юз миллион сўмлаб ўлчанади.

Амалда, ер қимирлашнинг олдини олиб бўлмайди, уни тўхтатиш ҳам мумкин эмас. Олимлар ер қачон қимирлашини олдиндан айтиб беришни ўрганиб олганларича йўқ. Бироқ, ер қимирлашлар мумкин қадар хавфсиз бўлиши учун кўп иш қилинган. Ер юзида 400 дан ортиқ сейсмик станция ишлаб турибди. Улар энг сезгир асбоблар билан жиҳозланган бўлиб, планетанинг «нафас олиши»ни кузатадилар. Станциялар ўртасида мунтазам алоқа ўрнатилган. Энг пухта кузатишлар сейсмик жиҳатдан жуда хавфли бўлган жойларни аниқлаш имконини беради.

Франциянинг Страсбург шаҳрида эса Марказий халқаро сейсмология бюроси ташкил қилинган. Бюро ҳар йили 2000 бет ҳажмда бюллетень чиқариб, унда бир йил ичида рўй берган зилзилалар ҳақида маълумот берилади. Халқаро сейсмология хизмати эса, энг кучли зилзилаларни ўрганиш билан шуғулланади. Ана шу тадқиқотларнинг натижалари Ернинг ички тузилишини ўрганиш имконини беради. Шунингдек, улар у ёки бу жойда тўғон, электр станцияси, завод ёки шаҳарни қуриш тўғрисидаги масалани ҳал қилишда тўла ҳисобга олинади. Зилзила хавфи билан ҳисоблашилмай қуришга тўғри келган вақтларда эса антисейсмик қурилиш мутахассисларига мурожаат қилинади.

Тажриба шуни кўрсатадики, табиий офат вақтида кишилар зилзиланинг ўзи туфайли эмас, балки уй-жойларнинг нотўғри қурилганлиги сабабли ҳалок бўладилар. Сейсмик тебранишлар деворларнинг пастки қисмига таъсир қилиб, уни жойидан қўзғатади, натижада девор ағдарилади.

Япон қурувчи инженери Татю Найто қизиқ бир воқеанинг шоҳиди бўлган. Темир йўл вокзалида унинг чемодани беҳосдан ерга тушиб, ажралиб кетган. Шунда инженер бошқа бир чемодан сотиб олади. Бир неча бўлакларга девор билан ажратилган бу чемодан ҳар қандай кучли зарбаларга чидаган, ўз шаклини ҳам ўзгартмаган. Т. Найтода узунасига ва ёнига темир-бетон плиталари билан боғланган бино лойиҳасини ишлаб чиқиш фикри туғилади.

Сейсмик жиҳатдан чидамли бинолар қуришда унинг элементлари бир-бирига боғланиб қуриладики, бу уларнинг мустаҳкам ва бир бутунлигини оширади. Натижада зилзила вақтида турар-жой биноларига ҳеч бир шикаст етмайди. Бино замини қанчалик мустаҳкам бўлса, сейсмик тебранишлар заминга шунчалик кам таъсир қилади, лекин баъзибир бинолар бунда шикастланади.

Нима қилиш керак? Бу ишда автомашиналардагига ўхшаб амортизатордан фойдаланиш мумкин эмасмикан?

Совет қурувчи — инженери Ф. Д. Зеленьков бу ҳақда кўп йиллар давомида бош қотирди. Бино деворларининг ер билан туташган жойи юмшоқ, эгилувчан бўлса бинонинг ўзи омон қолади, бунда ер сейсмик тўлқинларни ўзига ютади.

Бу дадил фикр аввал лойиҳада, сўнг конструкцияда ўз аксини топди. Шунга мувофиқ қурилган бинони эндиликда фақат Туркманистон пойтахтининг марказий магистралидагина кўриши мумкин.

1948 йилдаги зилзила туфайли вайрон бўлган Ашхобод энди таниб бўлмас даражада ўзгарган, унда табиий офат излари кўринмайди. Сейсмик жиҳатдан пишиқ уйлар қуриш соҳасида дастлабки тажрибалар мазкур шаҳарда орттирилди.

Озодлик проспектидаги 25 — уй ён-атрофдаги турар-жой биноларидан деярли фарқ қилмайди. Ҳолбуки, бу бино рессорли пўлат стерженлар устига ўрнатилган. Бино остида рессорларни кўриш мумкин. Сейсмик зарбалар энди бино деворларига эмас, балки рессорга келиб урилади. Рессорнинг юқори нуқталари ер сатҳи билан баравар бўлиб, пасткилари бўшлиқда муаллақ туради. 1960 йили Ашхободда 5—6 балл куч билан ер тебранганида бу уйда яшовчи кишилар уни ҳатто сезмаганлар ҳам, ҳолбуки, бошқа уйларда зилзила анча яхши сезилган.

Д. Зеленьков фикрича, бундай уйлар кўплаб қурилган вақтда уларга сарфланадиган маблағ одатдагидан атиги 5—7 процент қимматга тушади, холос. Лекин рессорлар биноларни зилзиладан емирилишдан, қурбонлардан асраб қолади, уларни қайта қуриш ёки тиклаш учун сарфланадиган қўшимча харажатлардан халос қилади.

Маълумки, сейсмик жиҳатдан хавфли зоналарда уйлар одатда уч қаватдан ошмайди, натижада шаҳарлар атрофга қараб кенгайиб боради. Янги усул эса бемалол беш, олти ва етти қаватли бинолар қуриш имконини беради. Фикримизча, Тошкентда ҳам шундай рессорли бинолар қуриш ҳақида ўйлаб кўриш керак.

М. СУЛТОНОВ,
бинокор-инженер.

ИККИ ҚЎНҒИРОҚ

ОЧЕРК

НИШОН АКА ҳар кунгидай ҳали тонг бўзармасдан дала айланиб, пайкалларни кўздан кечирар экан, яна кўнгли хижил тортиб кетди. Авваллари «бир амаллаб ўзимиз эпақага келтириб олармиз», деб юрувди. Йўқ, бўлмайдиганга ўхшайди. Анави пайкал бугун-эрта ўтдан тозалаб олинадиганга ўхшамайди. Бериги пайкал-чи? Қорамтил тортиб ғўзаларнинг гули уч-учига чиқиб кетибди. Сувталаб бўлиб, ҳансираяпти ўсимлик. Нима қилиш керак, бировга аҳволимиз шунақа бўлиб қолди, дейишга тили бормайди, ориятли деҳқон-да, уялади. Айтмайин деса — буниси унисидан ҳам ёмон. Ҳосилга путур етяпти. Ёз бўйи қилинган меҳнат зое кетяпти.

Бригаданинг бир юз эллик гектар ери бор. Ҳали яхши ишлаб пишитилмаган қўриқ ер, ҳа, энди — ҳосилга кираяпти, бу ерлар. Йигирма центнердан хирмон кўтарамиз, деб кўпчиликни ишонтириб қўйишган. Нима ҳам қилишсин, куч камроқ-да. Бир кишига тўрт-беш гектардан ер тўғри келади. Авваллари бўш келишмади. Бекобод шамоли авжига минган кезларда ҳам маҳкам туришди. У кунлардаги қийинчиликларни асти қўяверасиз. Шамол қурғур мурғак ғўза ниҳолларини ҳар томонга тортқилаб, баргларини тешиб ўтарди. Бугун пайкалга сув таралса эртасига эгатлар ораси шу шамолдан оқариб, қотиб кетарди. Намни узоқ сақлаб туриш амри маҳол эди. Бригада деҳқонлари табиатнинг шу инжиқликларини даф этиб, ҳар туп ғўзани кўз қароғида асраб қолишди, озиғидан, сувидан вақтида бохабар бўлиб, ўсимликни эрта ҳосилга киритиш чораларини кўришди.

Энди-чи? Кўпи кетиб ози қолганда нега шунақа бўлиб қолди? Ё бўлмаса бироз бўшашувчиликка йўл қўйилдими? Йўқ. Сув тараш, қатор ораларини юмшатиш, чеканка қилиш ишлари бир келиб қолди. Бундай пайтда ҳали айтгандай куч етишмаса шошилиб қолиниши турган гап эди-да.

Нишон ака ўйлаб-ўйлаб бир қарорга келди. У аввал сувчилар, механизаторлар билан маслаҳатлашиб кўрмоқчи ҳам бўлди-ю, кейин фикридан қайтди. Аслини олганда улар нима ҳам дейишарди. Ҳаммаси равшан кўриниб турибди-ку. Ёрдам керак. Бундай пайтда тортиниб бўладими, дўстлар, ёру-биродарлар бор. Улар уч-тўрт кун шатакка олишворса, меҳнат бегонага кетармиди?.

Дала шийпони. Бу ердан чор-атроф яққол кўзга ташланиб турибди. Нишон ака телефон олдига келди-ю, бир нафас узоқларга тикилиб қолди. Хув ана, Бозорбойнинг универсали гуриллаяпти. Латиф, Ваҳоб, Маннонжонлар пайкал оралаб юришибди, сув етаклашяпти. Туни бўйи мижжа қоқишгани йўқ, ҳали ҳам пахтазорни тарк этишгани йўқ. Ишлашяпти азаматлар. Уларнинг қалбида «оқ олтин» ишқи бор. Шу ишқ кечаю-кундуз уларни пахтазор бағридан узоқлаштирмайди. Шу ишқ ҳар туп ниҳолга юрак қўрини, манглай терини инъом этади. Лекин не иложки...

Нишон ака шу ўй билан телефон трубкасини дадил кўтарди. Фикрларини бир жойга жамлаб олди-да, телефонистка қиздан раисни улаб беришни сўради.

— Инъомжон акамми, ассаломуалайкум, мен Нишонбойман. Кўп уриниб кўрдим, бўлмади. Охири дардимни очиқ айтаяпман. Нима дард дейсизми? Ғўзанинг аҳволидан бўлак нима бўларди. Тунов куни айтганингизга кулоқ солмай чакки қилибман. Тўғрисини айтганда бўйним ёр бермаган эди-да. Энди бундоқ қарасам, ғўзага ҳам, ўзимизга ҳам жабр бўляпти. Агар, кейин юзингга солмайман десангиз, ёрдам керак бўлиб қолди — бригадир юрагидагини очиб гапирди. Кейин раиснинг жавобини кутиб турди. Ниҳоят:

— Раҳмат, унутмаймиз, кези келиб қолганда биз ҳам қараб турмаймиз, кутаман бўлмаса,— деди-ю, аста трубкани қўйиб енгил нафас олди. Белидан қийиғини ечди-да, ҳам ҳароратдан, ҳам ҳозирги гап-сўзлардан оловдай ёнган юзларида пайдо бўлган терларни арта бошлади...

... Раис Инъомжон Ортиқов Нишонбой ака билан телефонда гаплашганида партком ҳам, бош агроном ҳам шу ерда эди.

— Ахири мажбур бўлибди-да,— деди партком раиснинг сўзлари мағзини чақиб,— ёрдам бериш керак, ҳақиқатга кўчганда, ёмон ишлашаётгани йўқ. Зўр беришяпти азаматлар. Нима қилишсин, ер кўп, куч оз, ундан кейин четка участка.

— Ташлаб қўярмидик, ўзингиз эшитдингиз-ку. Мен бир-икки айтдим, унамади, ўзимиз эплаймиз, деди. Ҳа, ориятли одам-да. Шунақа одамлар билан ишласанг, дол қолмайсан. Хўш,— раис агрономга юзланди,— қайси звенодан одам юборамиз?

— Менга қолса, далани бир айланайлик, ўзлари билан гаплашиб кўрайлик. Қайси биридан илтимос қилсак ҳам йўқ дейишмайди-ку, аммо лекин ўзларининг ишига зиён етмайдиган звенони танлаб олсак дурустроқ бўлади.

Маъқул маслаҳат эди, далага йўл олишди. Ҳа, шунақа бўлар экан, улар пахтазорларга суқланиб боқишарди. Гўё бугун кўраётгандай. Ҳар бир звенонинг ери, карталари, ғўзасининг аҳволи беш қўлдай маълум бўлса ҳам қайта-қайта кўздан кечиришарди.

Бепоён далалар. Бир текис қулф уриб ўсаётган ғўзалар яшил денгиз мисоли чайқаладди. Улар орасидан ранго-ранг гуллар жилва қилиб, офтоб шафағидан нур эмади. Бирин-кетин етилиб, кундан-кунга тўлишаётган кўсаклар кўзларни қувонтиради. Қайси бир пайкалга боқманг, киши дили хушнуд тортади. Бир томонда азамат механизатор ғўза томирларини юмшатаётган бўлса, бир томонда миришкор сувчи шу томирлардан ҳаёт суви югуртиряпти, бир томонда пўлат агрегат етук ғўзаларни чимдиб, чеканка қилаётган бўлса, бир томонда йигит ва қизларнинг шўх яллалари шабада эпкинида кулоққа урилиб, дилни қитиқлайди.

Бундан уч-тўрт йил илгари колхоз чўкиб қолди. Хирмоннинг баракаси қочди. Бонги ернинг жири кетди. Агар шу йўлдан кетиладиган бўлса, узоққа бориб бўлмасди. Оғирликни забардаст елкада кўтариб, хўжаликнинг қаддини ростлаб олиш, шу йўлда кураш бошлаш керак эди. Ҳа, шундай қилинди. Каттадан-кичик қўлни-қўлга беришди, бир ёқадан бош чиқаришди, юракка тушган доғни ювиб ташлашга аҳд-паймон этишди.

Ўша вақтлардаги деҳқонларнинг ғайрат-шижоатларини унутиб бўлмайди. Бекобод шамолининг аччиқ изғиринларига бардош бериб, кузни-куз, қишни-қиш демай пайкалларга сув тараб, шўр ювишди. Ариқлар қазиб, зовурлар тозалаб, қадрдон далаларини шу шўрдан халос қилишди. Пахтанинг душмани ўт балосига қарши курашиб, унинг тухумини қуритишди. Мана, энди ана шу аччиқ-чучук татилган кунлар роҳатини кўришмоқда.

Раис, партком, агроном Ғаффор Муҳаммедов бошлиқ звено пайкалларини кўздан кечиришгач, фикр бир жойдан чиқди. Чанқоқ ғўза йўқ бу ерда. Ғўза қатор оралари юмшоқ, чеканка ҳам соз ўтказилибди. Тўпланаётган ҳосил ҳам чакки эмас. Ўтган йили йигирма иккидан ҳосил тўкишганди. Бу йил аҳдлари йигирма бешдан.

— Мана шу Ғаффоржондан илтимос қиламиз, йўқ демайди, — раис шуни айтди-ю, эгат оралаб юрган звено бошлиғи томонга йўл олишди. Ҳормангбор бўлингдан кейин раис мақсадга кўчди.

Ғаффоржон раиснинг гапларини оғриниб қабул қилгани йўқ. Негаки, у Нишонбой акани яхши билади. Қўриққа ким боради, ким ўша ерни унумдор қилиб, хирмонга барака киритади, деб ўртага савол ташланганда ўша Нишонбой ака отилиб чиққан эди. Ўтган йили йигирма центнердан пахта олинди қўриқдан, план ортиғи билан бажарилди, нияти бутун кишиларга кўмаклашса арзийди.

— Хўп бўлади раис, — деди ниҳоят Ғаффоржон, — эртаданоқ сувчилардан юборамиз. Эгамқул ҳам боради. Культивацияда ёрдамлашсин.

Илтимос билан келганлар звено бошлиғидан мамнун бўлиб қайтишди. Эртаси куни Нишонбой акалар бригадасида одамлар гавжум бўлиб қолди. Ҳашарчилар бел боғлаб ишга тушишди. Ҳикматой, Камина, Қиём, Рўзигуллар ҳам келишган. Шаддот қизлар ғўзани ўтдан тозалашда бригадага қанот бўлишди. Механизатор Эгамқул агрегати рулини маҳкам ушлаб, ғўза қатор ораларида жавлон уракетди. Нишонбой ака мамнун. Ҳар бир ишда ўзи кўзу-қош. Ҳашарчилар бу ерда уч кунгина бўлишди. Уч кун. Кўпдан қуён қочиб қутилмас, дейдилар, бирлашгандан кейин тоғ ҳам талқон бўлади. Бригада аъзолари ҳам, Нишонбой ака ҳам шу уч кун ичида тунларни бедор ўтказишди. Ғафforжон бўлса ўз звеносидан ҳам, бу ердаги ишлардан ҳам хабардор бўлиб турди.

Мана. Ҳашарчилар Нишонбой акалар бригадаси аъзоларининг миннатдорчиликларига кўмилиб, ўз звеноларига қайтар эканлар, пайкалларга назар ташлайдилар. Уч кун аввалги пайкаллар билан ҳозирги пайкаллар ўртасида катта фарқ бор. Энди ўт кўринмайди, қониб сув ичган ғўзалар ўз рангини ўзгартириб, қулф уриб юборган. Оқарган пайкаллар йўқ. Энди бундан буён иш бўшаштириб юборилмаса бўлгани.

Шундай. Энди Ҳушёр бўлиш керак эди. Нишонбой ака эгатларни бригада аъзоларига алоҳида-алоҳида ажратиб берди. Шу ернинг ҳосили тақдири сенинг қўлингда, деб тушунтирди. Бригада аъзолари бир марта қизаришди, шунинг ўзи бас. Бундан буён ўзларини ҳам, Нишонбой акани ҳам қизартиришмайди.

Орадан бир-икки ҳафта ўтди. Нишонбой ака пайкал оралаб ғўза ниҳолларининг тагини ағдариб ҳосилини чамалаб юрибди. Чакки эмас. Ҳар тупида олти-еттитадан тўқ кўсак бор. Гул—ҳосил тугунчалари беҳисоб. Йўқ-йўқ, ўйлайди Нишонбой ака, ҳали хотиржамланишга эрта, ҳали бу кўсаклар сув, у ҳали меҳримизга қониши керак. Пишиб етилиши, тарози босадиган бўлиб очилиши керак. Шундай экан, ҳозирданоқ кўзларни қувонтираётган ғўзаларимиздан меҳнатимизни аямасак, ана ўшанда кузимиз қўйни-кўнжини тўлдириб келади.

Нишонбой Шодиев оқшом пайтида бригада аъзолари ишини бир сидра кўздан кечириб қабул қилиб олгач, дала шийпонига борди. У раисга нимадир айтгиси келар эди. Ўзи ич-ичидан хурсанд эди. Ҳа, беихтиёр телефон трубкасини олди-да, телефонистка қизга раисни улаб беришни илтимос қилди, бу ху ўшандан бери энди иккинчи қўнғироқ қилиши эди унинг.

— Инъомжон ака, — деди у, — ўзингиз кўрдингиз, ҳарқалай ғўзамизнинг ҳосил олиши ёмон эмас. Кеча чеканкани ҳам тамомладик. Яна Нишонбой мақтаняпти, деб ўйламанг. Бригада аъзолари билан гаплашдим. Агар лозим бўлса мана бизлар ҳам ёрдамга тайёрмиз. ҳашар керак бўлса айтаверинг.

Нишонбой ака раиснинг сўзларини уқиб, эшитарди. Унинг чеҳрасида бирдан табассум пайдо бўлди, ўзини енгил ҳис этди. Кейин раис гапини тамомлади шекилли:

— Хўп бўлади, шундай қиламиз, — деди-ю, аста трубкани қўйди. У энди раиснинг сўзларини ўз дилида гапириб, мазмунини ечарди: «Ҳимматингиз учун раҳмат Нишонбой ака, звеноларимизнинг ҳаммасида ҳам иш яхши кетяпти. Ғўзанинг ривожи, ҳосил олиши кўнгилдагидай. Ҳашар керак эмас, деганимга хафа бўлманг. Энди бундан буён ишни бўшаштирмасангиз, хирмонингиз баракали бўлади. Ана шунинг ўзи ҳашар бўлади, колхозга катта ёрдам.

— Хўп бўлади, шундай қиламиз, — Нишонбой ака шу сўзларни қайта такрорларди,— энди план юз бўлганда қўнғироқ қиламан.

У. ЖОНГИТОВ,
Бекобод. Дзержинский номли колхоз.

БОҒБОН

Абдулла ота Халилов — Калинин районидаги Охунбобоев номли колхознинг энг кекса, энг уста боғбонларидан бири. Уни колхозда каттаю-кичик ҳамма чин юракдан ҳурмат қилади. Абдулла ота кўпчиликнинг ҳурматига лойиқ одам. Хўжаликнинг катта-катта майдонларида ястаниб ётган боғроғларни бунёд этишга Абдулла ота катта ҳисса қўшган.

Колхоз боғларини кезган киши Абдулла ота ва унинг шогирдлари шаънига илиқ сўзлар айтади. Олмазорлар ҳам, бошқа мевазорлар ҳам тўла ҳосилга кирган.

Партия ва ҳукуматимиз моҳир боғбон Абдулла ота Халиловнинг кўп йиллик самарали меҳнатини ва эришган катта муваффақиятларини эътиборга олиб, яқинда уни Ленин ордени билан мукофотлади.

Ш. СИДИҚХЎЖАЕВ.

Калинин районидаги «Партия XXII съезди» колхозида эртаги узум ҳосилини йиғиштириш қизғин давом этмоқда. Хўжаликда бу йил давлатга 223 тонна узум, 3200 тонна сабзавот ва 2 минг тонна картошка, 1,5 минг тонна қовун-тарвуз етказиб бериш планлаштирилган. Колхоз аъзолари бу топшириқни ортиғи билан бажариш учун ҳормай-толмай кураш олиб бормоқдалар. Суратда: ёш боғбон Манзура Худоёрованинг узум узаётган пайтини кўриб турибсиз.

Қ. РОЗИҚОВ фотоси, ЎзТАГ фотохроникаси.

САНЪАТ МАФТУНЛАРИ

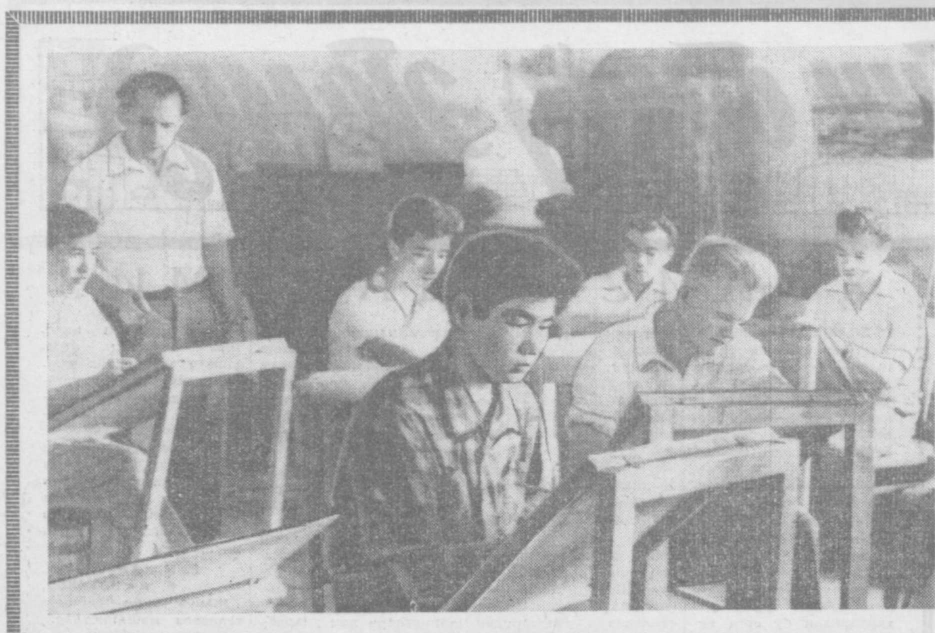

Суратда: Изостудияда.

Кенг ва ёруғ хона, ҳаммаёқ жимжит. Мольбортларга энгашган йигит ва қизлар ҳафсала билан расм чизишяпти. Оқ қоғоз устида бирин-кетин ҳар хил шакллар пайдо бўлади. Бу ерда Чирчиқ электрохимия комбинати маданият саройининг изостудиясида навбатдаги машғулот давом этмоқда.

Маданият саройи ҳузурида ҳаваскор рассомлар студияси иш бошлаганига ўн йил бўлди. Ана шу йиллар мобайнида тасвирий санъат мафтунлари ўзлари қизиққан соҳа бўйича анчагина билим ва малака орттирдилар. Машғулотларда тасвирий санъат назарияси ва тарихи ўрганилади. Ҳаваскорларнинг ижодий ишлари муҳокама қилиб турилади. Профессионал рассомлар билан бўладиган учрашувлар ҳам жуда қизиқарли ўтади. Ҳаваскорлар музейлар ва ижодий виставкаларга мунтазам бориб туришади.

— Олдинига қўлларига қўрқа-писа, андиша билан қалам ушлаган ҳаваскорларимиз,— деб ҳикоя қилади студияга кўп йиллардан бери раҳбарлик қилиб келаётган В. И. Голубев, — кейинчалик дадил бўлиб қолишди. Кўпгина ҳаваскорларимиз ўзига хос ижодий йўлни, темани танлаб олишди. Шундан кейин, виставкалар ташкил этиб, тўгарагимиз ижодини жамоатчилик кўригига қўябошладик.

Ўн йил мобайнида шундай виставкалардан 20 таси ташкил этилди. мингдан ортиқ ижодий иш намойиш қилинди. Бу тўгарак қатнашчиларининг ижодий виставкаси Чирчиқ маданий ҳаётида муҳим воқеа бўлиб қолган. Шаҳар меҳнаткашлари ҳар сафар виставка экспонатларини зўр қизиқиш билан томоша қилишади.

Маданият саройи изостудияси ҳаваскор рассомларнинг область кўригида тўрт марта, республика кўригида уч марта қатнашди. Тўгарак қатнашчиларидан моделчи В. Боев, слесарь Г. Бажажи, машинист А. Холиқов кабиларнинг 50 та энг яхши ижодий ишлари ҳаваскор рассомларнинг Бутуниттифоқ виставкасида намойиш қилинди. Ўтган йили эса 11 та полотно Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг «Совет касаба союзлари» павильонига қўйилди.

Изостудияда шуғулланиш касб танлашда кўпгина ҳаваскорларга яхши ёрдам бераётир. Ҳозиргача 300 га яқин киши тасвирий санъат бўйича дастлабки билимни пухта эгаллаб олди. Улар ичида энг қобилиятлилари олий ва махсус ўрта ўқув юртларида ўз маҳоратлари ҳамда билимларини янада такомиллаштирмоқдалар. Машинист А. Холиқов, электрослесарь Ю. Руденко, тарбиячи С. Костюк, шофер Ю. Кочергин ва бошқалар Тошкент бадиий билим юртини муваффақиятли тамомладилар. Размедчик И. Шегай, музикачи А. Абсудов, слесарь Н. Пан ўртоқлар эса Москва архитектура институти дипломини олишди.

Шу кунларда маданият саройининг фойесида навбатдаги. 21-виставка экспонатлари намойиш қилинмоқда. Экспонатлар студиянинг икки ҳаваскори В. Пацик ва Л. Вострухина ўртоқларнинг ижодий муваффақиятларидан ҳикоя қилади.

Студия раҳбари ўз шогирдларининг ҳар бир иши устида. авторининг ўзига хос ижодий йўли ҳақида фахр билан ҳикоя қилади. Ҳақиқатан ҳам ҳаваскорларнинг маҳорат билан, кўп ижодий меҳнат сарфлаб яратган асарларида химикларнинг ҳаёти, маҳаллий табиатнинг гўзаллиги ҳаққоний акс эттирилган.

Ҳозир изостудияда ижодий ҳаёт ҳар қачонгидан ҳам жўшқин. Ҳаваскорлар Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига актив тайёргарлик кўришяпти. Студия рассомлари ўз асарларида шаҳар меҳнаткашларининг қаҳрамонона меҳнати ва маданий дам олишини, Чирчиқнинг ўтмиши ва ҳозирги ҳаётини кенг кўламда тасвирлашга ҳаракат қилмоқдалар.

Т. ОДИЛБЕКОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ОҚИЛОНА ИШ КЎРИШГА ДАЪВАТ

ХАНОЙ (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикаси территорияси устида уриб туширилган самолетларнинг америкалик икки ҳарбий учувчиси Жеймс Хаттонс ва Жеймс Янг Вьетнамга қарши агрессив урушда қатнашаётган Американинг барча ҳарбий хизматчиларига очиқ хат юбордилар. Улар бу хатда Америка ҳарбий хизматчиларини «Уруш қилишдан ва Вьетнам устида парвоз қилиб юришдан воз кечиш»га даъват этдилар, деб хабар беради Вьетнам информация агентлиги.

«Нян Зан» газетасининг кечаги сонида эълон қилинган хатда бундай дейилади: «коммунизмнинг агрессив тарзда ёйилишини» тўхтатиш учун сизларни Вьетнамга юборамиз, деган эдилар. Аммо Вьетнам халқининг чинакам мустақиллик учун ҳамда ўз мамлакатини бирлаштириш учун олиб бораётган кураши қарийб 190 йил аввал инглизларга қарши олиб борган курашимиздан сира фарқ қилмаганлигини ҳозир кўриб билдик.

Бу урушда ё муқаррар ўлиб кетамиз, ёки асир тушамиз. Бундан бошқа илож йўқ. Биз, дейилади хатда, бу уруш тўғрисидаги ҳақиқатни билиб олмоқ учун бизнинг тажрибамиздан сабоқ чиқариб оласиз, деб умид қиламиз.

Вьетнамга қарши уруш — жиноий урушдир, чунки бу уруш ана шу мамлакатнинг суверинитети ва территориал бутунлигига зид бир нарсадир. Сизлар, дейилади хатнинг охирида, уруш қилишдан ва Вьетнам устида парвоз қилиб юришдан воз кечишингиз ҳамда ватанга қайтариб юборишларини талаб қилишингиз керак.

ХИРОСИМАДА МИТИНГ

ХИРОСИМА, ТАСС махсус мухбири Г. ГАВРИЛЕНКО хабар беради:

Атом фожиасининг 21 йиллигига бағишланиб, бугун бу ерда шаҳар меҳнаткашларининг ва Япониянинг ҳамма жойидан келган вакилларнинг иштироки билан оммавий митинг бўлди. Ядро қуролини тақиқлаш учун курашувчи миллий конгресс томонидан Хиросима — Нагасаки конференцияси муносабати билан ташкил этилган бу митингда Социалистик партия раиси Сасаки ва Япония касаба союзлари Бош кенгашининг Бош Секретари Акира Иван сўзга чиқиб, митинг қатнашчиларини табрикладилар. Тинчлик учун курашиб ном чиқарган арбоб, Хиросима университетининг профессори Моритаки ҳам митингда сўзга чиқди.

ЛАТИН АМЕРИКАСИДА СИНФИЙ ЖАНГЛАР

Латин Америкаси мамлакатларидан олинаётган хабарлар бу ерда забастовка кураши ўсиб бораётганлигидан далолат бермоқда. Бу кураш кун сайин тобора қаттиқ ва шиддатли тус олаётир. Бу курашга меҳнаткашларнинг янгидан-янги гуруҳлари қўшилмоқда. Бу эса синфий зиддиятлар кескинлашганлигининг аниқ ифодаси бўлиб, империализмга қарши революцион ҳаракатнинг ўсганлигини кўрсатиб турибди.

Колумбия расмий матбуотининг яқинда хабар беришича, 8 июлда Колумбияда айни бир вақтда 5 забастовка ўтказилган. «Гранколомбиана» савдо флотининг денгизчилари, Барранкилья шаҳридаги «Корона» заводининг, Сан-Фернандо қанд заводининг, Боготадаги «Муна» металлургия заводининг, «Антекс» нефтни қайта ишлаш заводининг ишчилари иш ташладилар. Шу воқеадан сал олдин мамлакатнинг кўпгина департаментларида тамаки етиштирувчи майда деҳқонлардан 400 минг киши муваффақиятли суратда забастовка ўтказган эди. Биринчи май байрами арафасида эса Колумбиядаги барча университетларнинг профессор-ўқитувчилар составн забастовка қилишди. Бу забастовкани бутун мамлакатдаги студентлар ва аҳоли қўллаб-қувватлади ва у ажойиб ғалаба билан тугади.

Колумбия меҳнаткашларининг забастовкалари кураш резервлари нақадар катта эканлигини кўрсатди. Фақат бирликкина муваффақиятга олиб келиши, ҳукмрон синфлар ва корхона эгаларини ён беришга ва илгари сурилаётган талабларни қондиришга мажбур этиши мумкинлигини аҳолининг энг хилма-хил табақалари вакиллари тобора равшан тушунмоқдалар.

Ўз-ўзидан маълумки, Латин Америкасининг меҳнаткашлари бир хил шароитда кураш олиб бораётганлари йўқ. Ҳар бир мамлакат, ҳар бир районда забастовка ва ғалаёнлар бошлаш учун ҳаммавақт ўзининг конкрет сабаблари бўлади. Лекин ишчилар синфи деярли ҳамма жойда ҳам ишсизликка қарши, нарх-навонинг узлуксиз ўсиб бораётганлигига қарши, турмуш ва меҳнатнинг инсоний шароитлари учун, меҳнат ва социал қонунлар учун оғир кураш олиб боришга мажбурдир. Бу кураш империализмга қарши, демократик ҳуқуқлар ва эркинликлар учун олиб борилаётган кураш билан боғлаб олиб борилмоқда.

Чили пролетариатининг — Шимолий Америка мис компанияларига қарашли «Эль Теньенте» ва «Сальвадор» конларидаги ишчиларнинг олиб бораётган ғоят оғир синфий жанглари бу соҳада айниқса ибратлидир. Чили журналисти Альберто Спикин ёзганидек, бу компаниялар «давлат ичидаги давлатлардир». «Эль Теньенте» кони Чили пойтахти Сант-Ягодан 80 километр чамаси нарида денгиз сатҳидан салкам 3 минг метр баландликда жойлашган. Компания 1965 йилда 102 миллион доллар фойда олганлигига қарамай, кончилар учун, уларнинг оилалари турмушини яхшилаш учун бирон иш қилинмади.

«Эль Теньенте» кончилари бундай аҳволга тоқат қилиб тура олмадилар. Улар инсонга муносиб ҳаёт учун кураш бошладилар. Бу кураш бир неча ҳафта давом этди. Лекин капиталистлар қаттиқ туриб олдилар. Шундан кейин «Сальвадор» конининг ишчилари иш ташлаган ишчилар билан бирдамлик юзасидан забастовка эълон қилдилар. «Сальвадор» конининг иш ташлаган ишчилари ваҳшиёна жазоландилар. Бунинг натижасида бир неча киши ўлдирилди ва ўнлаб киши ярадор қилинди. Чили меҳнаткашлари Бирлашган касаба союзи марказининг чақириғи билан 15 мартда умуммиллий забастовка эълон қилинди. Мамлакатдаги ишлар 24 соат давомида тўхтаб қолди. Чили меҳнаткашлари бир ёқадан бош чиқариб, қатъият кўрсатганликлари натижасида корхона эгалари ён беришга ва иш ташлаган ишчиларнинг талабларини қондиришга мажбур бўлдилар.

Ҳозирги вақтда Латин Америкаси пролетариатининг стачка курашида меҳнткашлар йирик тармоқ отрядларининг, шунингдек умуман бутун мамлакат меҳнаткашларининг умуммиллий чиқишлари етакчи ўрин олмоқда. Биз ана шундай чиқишлардан бири — Чили меҳнаткашларининг 24 соатлик забастовкасини айтиб ўтган эдик. Бу йил Уругвай, Боливия меҳнаткашларининг умуммиллий забастовкалари бир неча марта эълон қилинди, июнь ойининг бошида эса Аргентина меҳнаткашларининг умумий миллий забастовкаси бўлди. Бу забастовкада айни бир вақтда ишчи ва хизматчилардан тўрт миллиондан кўпроқ киши қатнашди. Аргентина меҳнаткашларининг бу забастовкаси бутун мамлакатга ёйилиб, завод ва фабрикалар, темир йўллар, муассасалар, савдо ташкилотларининг ишини издан чиқариб қўйди.

Эквадор меҳнаткашларининг забастовкаси ҳам муҳим сиёсий аҳамиятга эга бўлди. Бу ерда ҳукмрон ҳарбий хунтанинг иқтисодий сиёсатига қарши норозилик юзасидан Гуаякиль касаба союзлари эълон қилган умумий забастовкани мамлакатнинг бошқа шаҳарларидаги меҳнаткашлар ҳам қўллаб-қувватладилар. Корхоналарнинг кўпчилиги ўз ишини тўхтатди, магазинлар ёпилди, транспорт тўхтаб қолди. Икки кундан кейин студентлар ҳам курашга қўшилдилар. Эквадор меҳнат аҳли: «Йўқолсин ҳарбий хунта! Ҳокимият сайлаб қўйиладиган граждан ҳукумат қўлига берилсин!» деган шиорлар остида курашди. Кўпгина шаҳарларнинг кўчалари баррикадалар билан тўсиб қўйилган эди. Полициячилар ва армия отрядлари билан шиддатли тўқнашувлар бошланди. Бутун халқнинг бош кўтариб чиқиши натижасида ҳарбий хунта шошилинч суратда мамлакатдан чиқиб кетди. Эквадорда демократик ва граждан эркинликлари тикланди. Сўл партиялар яширин ҳолатдан чиқдилар.

Колумбия денгизчиларининг ва Колумбиядаги ўрта мактаблар ўқитувчиларининг Перу денгизчилари қўллаб-қувватлаган забастовкалари Латин Америкаси меҳнаткашлари бирдамлигининг намунаси бўлди. Ўқитувчиларнинг бу забастовкасида 70 мингдан кўпроқ киши — мамлакатдаги деярли ҳамма ўқитувчилар қатнашди. Бу забастовкаларни меҳнаткашларнинг бошқа отрядлари қўллаб-қувватлашди ва бу чиқишлар ҳам умуммиллий сиёсий иш ташлаш характерига эга эди.

Ана шу кураш жараёнида Латин Америкаси меҳнаткашлари ўзларининг асосий душмани ва золими бўлган Шимолий Америка империализмини аниқроқ била бошладилар. Шимолий Америка империализми Латин Америкаси мамлакатларининг сиёсий, ижтимоий ва маданий ҳаётига борган сари кўпроқ сурбетларча аралашмоқда.

Бироқ, шуни таъкидлаб ўтиш керакки, АҚШнинг империалистик доиралари, Латин Америкасидаги капиталистлар синфи намоёндалари ишчилар синфини парчалаб юбориш, қарама-қаршилик туғдириш, келишмовчиликлардан фойдаланиш, унинг турли гуруҳлари ўртасида адоват туғдириш, касаба союзларининг бирлигини парчалаб ташлаш, касаба союзларини ўз контролига бўйсундириш, ишчиларнинг бир қисмини ўз томонига қаратиб олиш, «оқсуяк ишчилар» деб аталган кишилардан ишчилар синфи сафларида ўзларига таянч яратиш йўлидаги уринишларидан қайтмаётирлар.

Тан олиш керакки, баъзи жойларда улар бунга эришмоқдалар. Масалан, Бразилияда репрессиялар, ҳарбий ҳукуматнинг меҳнаткашлар оммасига кўрсатган тазйиқи натижасида кўпгина касаба союзлар ҳукумат агентларининг қўлига тушиб қолди. Уругвайда Шимолий Америка монополияларининг маблағлари эвазига махсус касаба союз мактаби очилди. Бу мактабда «касаба союз раҳбарлари» тайёргарликдан ўтадилар, сўнгра улар қўпорувчилик ишларини олиб бориш учун касаба союз ташкилотларига юбориладилар.

Бироқ, бу айрим эпизодлар Латин Америкаси мамлакатларида ишчилар ҳаракатининг ривожланишига ҳал қилувчи таъсир кўрсата олмайди, албатта. Бу мамлакатларда ишчилар ҳаракати сифат жиҳатидан ўзгариб, тобора кўпроқ кескин сиёсий, антиимпериалистик йўналиш олиб, курашнинг янгидан-янги формаларини ишлаб чиқиб, ўсиб ва кенгайиб бормоқда.

Меҳнаткашлар оммаси курашининг ўсиб бораётган сиёсий моҳияти шу нарса билан боғланганки, ишчилар синфининг манфаатлари, пролетар бўлмаган омманинг манфаатлари тобора кўпроқ қўшилиб кетмоқда. Шу сабабли энг йирик монополияларнинг корхоналарини национализация қилиш, аграр ўзгаришлар ясаш тўғрисидаги талабларни, демократик эркинликлар, Шимолий Америка монополияларининг фаолиятини чеклаш ҳақидаги талабларни халқ оммаси тобора кенг суратда қўллаб-қувватламоқда.

Шу муносабат билан Уругвай ва Мексикани мисол қилиб келтиришни истар эдим. Уругвайда меҳнаткашларнинг забастовкалари миллий проблемаларни қараб чиққан вақтда ишчилар синфи тобора кўпроқ ҳал қилувчи роль ўйнаётганлигини яна бир карра кўрсатди. Барча меҳнаткашлар якдиллик билан қўллаб-қувватлаган мамлакат касаба союзлари конституцияни ислоҳ қилиш лойиҳасини илгари сурдилар. Бу лойиҳада мамлакатда туб социал ўзгаришлар ясаш, чет эл капиталининг фаолиятини анчагина чеклаб қўйиш кўзда тутилади.

Мексикада февраль ойининг охирида «Меҳнаткашларнинг миллий ассамблеяси» ўтказилди. Бу ассамблеяда мамлакат касаба союзлари ва меҳнаткашларининг бошқа ташкилотларидан уч мингга яқин вакили қатнашди. Ана шу ассамблеяда Мексика касаба союзларининг янги ташкилоти — «Меҳнат конгресси» тузилди. Миллий ассамблеянинг қарорларида таъкидлаб ўтилганидек, янги ташкилот Мексика ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларининг бирлиги учун, иш ҳақининг оширилиши учун, чет эл корхоналарининг национализация қилиниши учун кураш олиб боради, ўз тақдирини ўзи белгилаш ва бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашмаслик принципларини қўллаб-қувватлаб чиқади.

Латин Америкаси меҳнаткашларининг забастовка кураши тағин ҳам кенг қулоч ёзмоқда. Латин Америкаси жўш урмоқда, ажнабий капиталистлар ва маҳаллий капиталистлар ичидан чиққан улар иттифоқдошларининг қитъани ўраб олган занжирларини қудратли халқ кучлари гоҳ у ерда, гоҳ бу ерда парчалаб ташламоқда. Ишчилар синфи революцион ҳаракатнинг авангардида бормоқда.

В. БОРИСОВ.
(ТАСС).

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

ҒАРБИЙ ПОКИСТОНДАГИ ЗИЛЗИЛАНИНГ ОҚИБАТЛАРИ

КАРАЧИ. Яқинда бу ерда рўй берган зилзила натижасида Дуки районидаги (Ғарбий Покистон) 100 қишлоқдан 20 таси тамомила вайрон бўлди. Ҳалок бўлган одамлар бор. (ТАСС).

ФУТБОЛ

«ПАХТАКОР» ҒАЛАБАСИ

«Пахтакор» командаси элликдан ортиқ халқаро ўртоқлик учрашувларини ўтказган. Шундан атиги учтасида енгилган холос. Ўз мамлакатларида энг кучли командалардан ҳисобланган, фахрли ўринларни эгаллаб келган манаман деган футболчилар ҳам пахтакорчилар зарбига бардош беролмаган. «Пирасикаба». «Блэк Стар» сингари кучли коллективлар ҳам «Пахтакор» олдида «тиз чўккан». Тошкентлик футболчиларнинг ўтган кунги рақиби Франциянинг «Тулуза» командаси ҳам анча тажрибали рақиб эди. Бу коллектив Франция чемпионатида иккинчи ўринга ҳам чиққан, Кубок эгаси бўлган, ўтган йили эса тўртинчи ўринни эгаллаган.

Хўш, рақибларнинг бахси қандай ўтди? Ўйин бошланиши биланоқ майдон эгалари актив ҳужумга ўтдилар. Айниқса бу сафар марказда ўйнаган Б. Иброҳимов ва Э. Абдураимовлар эркин ҳаракат қилишар, рақибини осонликча алдаб ўтарди. Меҳмонларнинг ҳимоячиси Жак Бад Э. Абдураимовнинг финтларидан шунчалик чалкашиб қолдики, ундан осонликча чиқиб кетолмади.

Ўнг қанот ҳужумчимиз зарбаларини дарвозабон Андре Гиспен ушлаб қололмади. Э. Абдураимов улар дарвозасига уч марта тўп киритди. Биринчи таймда франциялик меҳмонлар Ю. Пшеничников дарвозасига бирор марта ҳам хавф солаолмадилар. Иккинчи таймда ҳам пахтакорчилар устин келдилар. Улар рақиб майдонида эркин ҳаракат қилдилар. 82-минутда Г. Красницкий 40 метрлар чамасидан тўртинчи тўпни киритди. Ўйин тугашига икки минут қолганда эса Б. Иброҳимов яна бир тўп киритиб бешинчи гол автори бўлди.

Ишқибозлар стадиондан хурсанд бўлиб чиқиб кетдилар. Чиройли ўтган бу ўйин «Пахтакор» фойдасига 5:0 ҳисоби билан тугади.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Суратда: ўйин пайти.

Н. Надеждин фотоси.

Н. НУРИТДИНОВ

Шу йил 5 августда оғир ва узоқ давом этган касалликдан сўнг прокуратура органларининг ходими, КПСС аъзоси, шахсий пенсионер Нишонбой НУРИТДИНОВ вафот этди.

Н. Нуритдинов 1925 йилда туғилган. У ўрта мактабни битиргач, Улуғ Ватан уруши йилларида ҳаракатдаги Совет Армияси сафида хизмат қилди. Немис-фашист босқинчиларига қарши жангларда қатнашди. Ўртоқ Н. Нуритдинов жанговар хизматлари учун бирнеча орденлар билан тақдирланди.

1950 йилда юридик институтини тамомлагач, республика прокуратурасининг органларида ишлади.

Оғир бетоблиги сабабли кейинги вақтда у пенсияга чиққан эди.

Н. Нуритдинов ишда ҳалол, принципиал, камтар ва талабчан ўртоқ эканлигини кўрсатди.

Н. Нуритдиновнинг хотираси қалбимизда абадий сақланади.

БИР ГРУППА ЎРТОҚЛАРИ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

9 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Биз ва дельфинлар** (ҳужжатли фильм), 18.30 — **Вальтер рапорти** (телефильм), 19.10 — **Звонок жиринглади, эшикни очинг** (бадиий фильм).

20.30 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар**, 20.50 — **Концерт** (халқ талантлари ижросида), 21.30 — **Чирчиқнинг янги корхоналари** (КПСС XXIII съезди қарорлари амалда), 21.50 — **Олов қалбли кишилар** («Ёшлик» студияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.20 — **Концерт** (болалар учун), 19.45 — **Тошкент янгиликлари**, 19.55 — **Рига бўйлаб саёҳат** (телефильм), 20.20 — **Анатолий Колесов** (СССР спорт мастерлари).

Рус тилида: 20.35 — **Баҳор овозлари** (ҳужжатли фильм), 20.55 — **Тошкент янгиликлари**, 21.05 — **Иш вақтини қадрланг** (илмий-оммабоп фильм), 21.35 — **Кутгил мени** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/VIII да **Ёшликда берган кўнгил.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Яна тирик — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ, «МОСКВА», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Беш миллион гувоҳ — «МОСКВА» (кеч соат 9.40 минутда).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
9, 10, 11 августда
ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДА АРТИСТЛАРИНИНГ
КОНЦЕРТЛАРИ

Концертда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Қундуз Миркаримова, Тоштемир Шарипов**, солистлардан **Олмахон Ҳайитова, Гулчеҳра Исмоилова, Ҳадича Алимардонова, Тўхта Рисметова, Низом Садриев, Рустам Мадраҳимов, Жуманиёз Бобожонов** ва ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2-дан, район кассаларида соат 12 дан сотилади.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Театр жамияти, Маданият ходимлари касаба союзи республика комитети, Ҳамза номли Ленин орденли Ўзбек давлат академик драма театри дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилотлари Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист

Неъмат ҚОСИМОВНИНГ

вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

Ҳамза номли Ленин орденли Ўзбек давлат академик драма театри коллективи театр директори А. А. Абдуллаевга отаси

Абдулла АЗИЗОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 08682. ИНДЕКС 64969. Г. 1175.